

Põhimoodul 1

Kaitse oma ideid

Sissejuhatus patendindusse
loodusteaduste, inseneriteaduste,
meditsiini ja ärijuhtimise üliõpilastele

Sisukord

Põhimoodul 1

Sissejuhatus intellektuaalomandiõigustesse	Slaid 1–7	4
Milleks patente vaja on?	Slaid 8–12	19
Patenditaotluste suhtarv maailmas	Slaid 13–14	29
Põhilisi fakte patentide kohta	Slaid 15–20	33
Olulist patenditaotluse esitamisel	Slaid 21–24	45
Patentida või mitte?	Slaid 25–27	53
Patentide majanduslik väärtus	Slaid 28–31	60
Patendid – hindamatu informatsiooniallikas	Slaid 32–41	68

Ülevaade

Slaid 2	Loengu sisu
Slaid 3	Ülevaade intellektuaalomandi vormidest
Slaid 4	Näiteid intellektuaalomandist mobiiltelefoni juures
Slaid 5	Intellektuaalomandi tähtsus
Slaid 6 (valikuline)	Näiteid väärtuslikust intellektuaalomandist
Slaid 7 (valikuline)	Patendid ümbritsevad meid kõikjal
Slaid 8 (valikuline)	„Patendisüsteemi“ esmamainimine
Slaid 9	Patendisüsteem
Slaid 10 (valikuline)	1617. aastal välja antud Inglise patent
Slaid 11 (valikuline)	GB patent nr 1769-913 – Watti täiustatud aurumasin
Slaid 12 (valikuline)	Aurumasin patentide arvu kasv
Slaid 13 (valikuline)	Patenditaotluste arv maailmas aastate lõikes
Slaid 14 (valikuline)	Esitatud taotluste arv valitud patendiametites
Slaid 15	Patendisüsteem kui ühiskondlik leping
Slaid 16	Patendiga antud õigused
Slaid 17	Milline patent välja näeb?
Slaid 18	Patendi näide
Slaid 19	Leiutiskirjelduse struktuur
Slaid 20	Mida saab patentida Euroopa Patendiametis?
Slaid 21	Mida ei tohi teha, kui mõeldakse patenditaotluse esitamise peale?
Slaid 22	Kuhu pöörduda patendi taotlemiseks?
Slaid 23 (valikuline)	Patendimenetlus EPO-s
Slaid 24 (valikuline)	PCT menetlus
Slaid 25	Patentimise eelised ja puudused
Slaid 26	Patentimise alternatiivid
Slaid 27	Kuidas patente kasutatakse?
Slaid 28 (valikuline)	USA ülikoolide litsentsitulud
Slaid 29 (valikuline)	Euroopa patentide väärtus
Slaid 30 (valikuline)	Patentide väärtusklasside osa portfelli koguväärtusest
Slaid 31 (valikuline)	Patentide haldamine
Slaid 32	15–25% kogu uurimistöö saavutustest on kasutu
Slaid 33 (valikuline)	Ratta taasleiutamine – sõna otseses mõttes
Slaid 34	Palju infot saab kätte ainult patentidest
Slaid 35	Patendidokumentidest leitud lahendused
Slaid 36	Patendiotsing võib olla lihtne ...
Slaidid 37–41	... aga on vaja mõningaid algteadmisi

Kaitse oma ideid

Sissejuhatus patendindusse loodusteaduste,
inseneriteaduste, meditsiini ja ärijuhtimise
üliõpilastele

Slaid 2

Loengu sisu

Slaid näitab tudengitele, mida võib loengult oodata.

Õppe eesmärgid

- Saada aru, mis on intellektuaalomand
- Kaaluda patendi taotlemise plusse ja miinuseid
 - Mis on patent
 - Kuidas saada patenti ja kui palju see maksab
 - Kuidas patente saab kasutada
 - Millised on patentimise alternatiivid
- Kasutada patendiinfot väärtusliku teabe saamiseks

Slaid 3

Ülevaade intellektuaalomandi vormidest

Patente antakse ainult tehnilistele leiutistele. Selleks peab patendiametile esitama taotluse. Patenditaotluse menetlus võib lõppeda tagasilükkamisega või patendi väljaandmisega. Tavaliselt kehtivad patendid maksimaalselt 20 aastat taotluse esitamise kuupäevast arvates. Sõltuvalt riigist kuulub patent kas esimesele leiutajale, kes esitab taotluse (Euroopas ja paljudes teistes riikides „esimesena taotluse esitamise“ printsiip), või isikule, kes esimesena leiutise teeb („esimese leiutaja“ printsiip USA-s*).

Mõnes riigis on kasutusel ka väiksema kaaluga patent, niinimetatud kasulik mudel (või pisipatent). Kasulik mudel pakub tavaliselt väiksema efektiivsusega kaitset lühemaks ajavahemikuks. Enamikus riikides peab leiutis olema uus, selleks et sellele kasuliku mudeli kaitset saada. Teised, näiteks Saksamaa, nõuavad, et leiutis omaks ka leiutustaset. Kuid suurem osa riike ei kontrolli ei uudsust ega leiutustaset ja kõik kasulikud mudelid, mis vastavad vorminõuetele, registreeritakse (seda, kas kasulik mudel vastab õiguslikele nõuetele või mitte, peab kohtuvaidluse tekkimisel otsustama kohus).

Autoriõigus ei nõua registreerimist. See tekib automaatselt teose loomisel. Iga algupärane loominguline, intellektuaalne või kunstipärane väljendus on kaitstud autoriõigusega. Siia alla kuuluvad näiteks romaanid, teaduslik kirjandus, näidendid, tarkvara, fotod ja maalid, skulptuurid, teleülekanded jne. Isegi parfüümi lõhn võib olla (kaudselt) autoriõigusega kaitstud: riigisisesele kohtule on otsustanud, et parfüümi koostisosade segu võib pidada algupäraseks autoritööks ja olla seetõttu kaitstud autoriõigusega.

Muide, selleks et kehtestada autoriõigust, ei ole vaja väljendit „kõik õigused kaitstud“ või „autoriõigusega kaitstud...“. Neid kasutatakse ainult selleks, et rikkumise korral võib õiguste omanik kohtuprotsessil USA-s seeläbi oma positsiooni parandada (rikkuja ei saa väita tahtmatut rikkumist). Igal juhul eksisteerib autoriõiguse kaitse nii Euroopas kui ka USA-s hoolimata sellest, kas seda on sõnaselgelt nimetatud või mitte.

Autoriõigus kehtib laias laastus autori eluaja jooksul pluss 70 aastat, aga see sõltub üksikjuhtudest ja riigist.

Kaubamärgid on eristatavad tähised, millega saab identifitseerida ja eristada kaupade või teenuste kaubanduslikku päritolu. Sellisteks tähisteks võivad olla sõnad, logod, nimed ja värvid, samuti ka kõik muud tunnused kaubandusliku päritolu tuvastamiseks, nagu toodete kuju ning nende pakend ja ehk isegi helid või lõhnad. Näiteks on enamik Disney tegelaskujusid registreeritud kaubamärkidena!

Kaubamärgid saavad tekkida kas lihtsalt neid kasutades (nagu näiteks Google tegi) või registreerides neid ametlikult näiteks rahvuslikus patendi- ja kaubamärgiametis, nagu eelistab teha enamik ettevõtteid. Oma kaubamärkide kopeerimist või kahjustamist konkurentide poolt on kergem takistada, kui need on registreeritud. Peamine nõue kaubamärgi registreerimiseks Euroopa Liidus on see, et kaubamärk peab olema eristusvõimeline (nõukogu määrus (EÜ) nr 207/2009 artikkel 7): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:078:0001:0042:EN:PDF>. Euroopas saab registreerida ainult graafiliselt esitatud kaubamärke, mis võib lõhnal põhinevate kaubamärkide omanike jaoks probleemiks olla.

Kaubamärgid kehtivad seni, kuni neid kasutatakse, ja neid saab registreerida liikmesriikide kaubamärgiametites või rahvusvahelistes ametites.

Varasema kaubamärgi omaniku vastuseisu korral ei registreerita hilisemat kaubamärki, mille kohta taotlus on esitatud, kui see on identne või sarnane varasema märgiga, ja kaubad või teenused, mille jaoks kaubamärki taotletakse, on samad või sarnased kaupade või teenustega, mille jaoks varasem kaubamärk on registreeritud. Registreerimisest keeldutakse, kui on tõenäoline, et territooriumil, kus varasem kaubamärk on kaitstud, võib avalikkus need omavahel segi ajada (nõukogu määrus (EÜ) nr 207/2009 artikkel 8): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:078:0001:0042:EN:PDF>.

Euroopa Liidus kaitstakse kaubamärke riiklikul tasemel kaubamärgiseadustega, mis on ühtlustatud kaubamärgidirektiivi (89/104EMÜ, konsolideeritud versioon jõustatud 2008/95/EÜ) alusel. Sellele lisaks on ühenduse kaubamärgi määrusega kehtestatud kaitse ühtne kord ühenduse tasandil.

Kaubamärgiõigusi rikutakse, kui identset märki kasutatakse identsete kaupade või teenuste juures või kui identne või sarnane kaubamärk identsete või sarnaste kaupade või teenuste juures põhjustab tõenäolist segiajamist või kui maine omandanud kaubamärgi põhjuseta kasutamine kasutab ebaõiglaselt ära või kahjustab rikutava kaubamärgi

* USA seadus on muutunud (tõlkija märkus)

mainet või eristusvõimet. Varasema kaubamärgi omanikul on õigus vaidlustada taotlus või lasta tühistada õigusi rikkuva kaubamärgi registreering.

Registreeritud disainid (USA: disainilahenduse patendid) kaitsevad dekoratiivset kujundust, vormi, välimust või esemete stiili. Registreeritud disainilahendused kaitsevad ainult esteetilist aspekti ja need ei ole mõeldud toote funktsionaalse aspekti kaitsmiseks. Disainilahendusi võib registreerida rahvuslikus ametis, Euroopa Ühenduse disainilahendusena Siseturu Ühtlustamise Ametis (OHIM) kogu Euroopa Liidus kaitse saamiseks või tööstusdisainilahenduste rahvusvahelise registreerimise Haagi süsteemi kaudu, mida haldab Maailma Intellektuaalomandi Organisatsioon.

Ühenduse registreeritud disainilahenduse võib saada OHIM-is registreerimise (sisulist ekspertiisi ei tehta) teel. Tingimuseks on absoluutne uudsus ja eristatavus. Ühenduse registreeritud disainilahenduse kaitse kehtib maksimaalselt 25 aastat registreerimistaotluse esitamise kuupäevast arvates. Kaitset pikendatakse viie aasta kaupa.

Registreerimata disainid on samuti teatud tingimustel kaitstud. Uudsele disainile saadakse tasuta automaatne õigus, kui seda esitletakse avalikkusele: see annab omanikule õiguse takistada teistel oma disainilahendust kopeerimast, aga üldiselt on registreerimata disaini kaitse lühema kehtivusajaga kui registreeritud disaini kaitse.

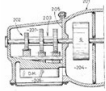
Ühenduse registreerimata disain ei nõua kehtivuseks mingeid formaalsusi. Nii nagu ühenduse registreeritud disainil, on ka siin nõueteks absoluutne uudsus ja eristatavus. Ühenduse registreerimata disaini kaitse kehtib maksimaalselt kolm aastat disaini Euroopa Liidu territooriumil avalikustamise hetkest alates.

Muud intellektuaalomandi vormid, mida siin ei ole esitatud, on taimesortide kaitse (USA: „taimepatendid“), pooljuhtide topoloogia ja ärisaladused.

Ärisaladus ei kujuta endast õigust kui sellist – see on teave, mis on teatud tingimustel seadusega kaitstud. Ärisaladus on teave, mis (a) ei ole avalikkusele teada, (b) on väärtuslikum, kui ei ole avalikkusele teada, ja (c) mille suhtes rakendatakse mõistlikke samme saladuses hoidmiseks. Sellisteks mõistlikeks sammudeks on näiteks konfidentsiaalsusleping töötajate ja äripartneritega ning meetmed tööstusspionaaži ärahoidmiseks.

Ärisaladuste täpne määratlus ja nende poolt pakutav kaitse sõltub riigisisestest õigusest. Ärisaladused pakuvad piiratud kaitset; ainult lubamatud vahendid ärisaladuse avalikustamiseks on keelatud. Konkurentidel ei ole keelatud arendada ja kasutada sama tehnoloogiat sõltumatult või tehnoloogiat igakülgsest uurida ja analüüsida.

Kõik need intellektuaalomandi õigused käsitlevad mittemateriaalse vara aspekte ja üheskoos võimaldavad leiutajal potentsiaalselt aidata oma leiutist kaitsta. Näiteks võib patenti kasutada selleks, et jääda ainsaks ettevõtteks, mis mingit kindlat detaili pakub, ja kaubamärgi ning disainilahenduse abil oma toote erilised tunnused tarbijale äratuntavaks teha. Peale selle võib ta otsustada mõningaid tootmisprotsessi aspekte saladuses hoida ja kui ta teeb tõsisid pingutusi saladuse hoidmiseks, on tal kaitse ärisaladusele.

Ülevaade intellektuaalomandist			
Õiguskaitse	Milleks?	Kuidas?	
Patendid	Uued leiutised	Taotlemine ja ekspertiis	
Autoriõigus	Originaalsed loomingulised või kunstipäraseid teoseid	Eksisteerib automaatselt	
Kaubamärgid	Kaupade või teenuste eristav tunnus	Kasutamine ja/või registreerimine	
Registreeritud disainid	Väliskujundus	Registreerimine*	
Ärisaladused	Väärtuslik teave, mis ei ole avalikkusele teada	Vajalikud meetmed saladuse hoidmiseks	
Põhimoodul 1 Kaitse oma ideid			3/41

Patendid. Patentida saab ainult leiutisi ja need avalikustatakse üldsusele. Patendiametis tehakse patenditaotlusele ekspertiis, et teha kindlaks, kas ranged nõuded patendi väljaandmiseks on täidetud.

Autoriõigus. Autoriõiguse alla kuulub näiteks kirjandus, kunst, teatrikunst, muusika, fotod, helisalvestused, raadio- või telesaated jne.

Kaubamärgid. Kaubamärgid on eristavad tähised või kauba või teenuse päritolu näitajad, näiteks nimed, logod, kaupade või teenuste juures kasutatavad värvid, mis eristavad neid konkurentide poolt pakutavatest kaupadest ja teenustest.

Registreeritud disainid. Registreeritud disain kaitseb toote väliskujundust. See ei anna mingit kaitset toote tehnilisele lahendusele. Siia kuuluvad uued mustrid, ornamendid ja vormid. Selleks et disaini ametlikult registreerida, peab see olema uus ja eristatav. Disaini kunstiline aspekt võib olla kaitstud ka autoriõigusega.

Registreerimata disainil on samuti mõningane kaitse. Registreerimata disainil on tasuta automaatne õigus, mis saadakse, kui disaini esitletakse avalikkusele. See annab omanikule õiguse takistada teistel oma disainilahenduse kopeerimist, aga üldiselt on registreerimata disaini kaitse lühema kehtivusajaga kui registreeritud disaini kaitse.

Ärisaladused. See on alternatiiv patentidele. Ärisaladused hõlmavad teavet, mis ei ole avalikkusele teada. Kui sellise teabe omanik on hoolikas hoidmaks teavet saladuses (nt sõlmides töötajatega/äripartneritega konfidentsiaalsuslepingu), võib ta iga isiku, kes selle varastab, kohtusse kaevata. Siiski ei kaitse ärisaladused toodete uurimise ja analüüsimise eest konkurentide poolt või kui konkurendid teevad sõltumatult sama leiutise.

Slaid 4

Näiteid intellektuaalomandist mobiiltelefoni juures

Paljud tudengid ei tea, kui palju intellektuaalomandit on tänapäeval vaja, et mobiiltelefoni toota ja turustada.

Eelmisel slaidil tutvustatud intellektuaalomandi liike esitletakse näidetena mobiiltelefoni juures. See aitab tudengitel mõista, kuidas kaitsta oma intellektuaalse loomingu aspekte.

Ärisaladusi ei ole siin mainitud lihtsalt sellepärast, et me ei tea, millised saladused mobiiltelefonide tootjatel ja nende tarnijatel võivad olla.

Näiteid intellektuaalomandist mobiiltelefoni juures

Kaubamärgid:

- Nokia toode
- Mudel N95
- Symbian, Java tarkvara

Patendid:

- andmetöötlusmeetodid
- pooljuhtskeemid
- keemilised ühendid
- ...

Autoriõigus:

- tarkvarakoodid
- kasutusjuhend
- helinad
- ...

Ärisaladused:

?

Disain (mõned neist on registreeritud):

- telefoni kuju üldiselt
- nuppude ovaalne paigutus
- nuppude kolmemõõtmeline lainjas kuju
- ...

Slaid 5

Intellektuaalomandi tähtsus

Tänapäeva teadmispõhises majanduses on intellektuaalomand (IO) väga tähtis. Tegevust alustavad ettevõtted kasutavad IO õigust kaitsmaks ennast, et suured tööstuskonkurendid ei kopeeriks nende tooteid (vaata allpool toodud näiteid *Dolby* ja *Gore*). Suured ettevõtted jällegi kasutavad IO-d, et lõigata kasu oma investeringutelt. Isegi pealtnäha traditsioonilised tööstusharud, nagu terasetööstus, kasutavad IO-d, et kaitsta oma immateriaalset vara, nagu terase uued koostised (vaata allpool toodud näidet *Sandvik*).

Enamik tehnilisi leiutisi nõuab olulisi investeringuid, enne kui neid toota ja kasutada saab. Selleks et meelitada ligi finantseeringuid, peab leiutistel olema potentsiaali tulu toota. See väljavaade paraneb tublisti, kui kasutatakse IO kaitset (kui IO kaitset ei ole, siis võivad konkurendid sama toodet või teenust pakkuda odavama hinnaga, sest nad ei ole investeerinud uurimis- ja arendustegevusse).

Intellektuaalomandi seadused lubavad õiguse omanikul IO kasutusõigust teisele isikule üle anda, näiteks litsentsi andes. Seda, millistel tingimustel litsentsi anda, saab määrata IO omanik. Seetõttu ei tähenda DVD peal filmi ostmise peaaegu kunagi tegelikult intellektuaalomandi ostmist – pigem tähendab see tavaliselt, et filmi omanik on teatud tingimustel müünud filmi kasutamiseks litsentsi, näiteks on välistatud õigus DVD-d kolmandatele isikutele raha eest välja laenutada või seda kopeerida. Litsentsimine on väga levinud.

Et litsentsiaar (IO omanik, kes litsentsi annab) võib määrata litsentsi tingimused, võib IO-d tegelikult kasutada avalikus omandis rakendamiseks. Näiteks loodavad avatud lähtekoodiga tarkvara arendajad intellektuaalomandi kaitsele (autoriõigus), kindlustamaks et inimesed, kes arendavad nende tööd edasi, peavad kinni teatud tingimustest. Kuna autoriõigus kuulub Linuxi arendajatele, siis võivad nad nõuda, et Linuxi koodide (mis on tasuta kasutusse antud) parandused on samuti vabalt kasutamiseks. Linuxi koodi ei saa parandada ega kohandada, kui ei nõustuta nende tingimustega. Sel viisil kindlustavad Linuxi arendajad, et nende IO-d ei kasuta keegi ära selleks, et uut omandiõigust kehtestada. Intellektuaalomandi süsteem on see, mis võimaldab Linuxi arendajatel luua tasuta teadmisi, mis jäävad tasuta ka tulevikus. Seda võib võrrelda jõuka perekonnaga, kes ostab metsa, kindlustamaks, et keegi ei omastaks maad ning ei võtaks puid maha isikliku kasu eesmärgil. Kui omandiõigusi ei oleks, ei oleks perekonnal võimalik metsa kaitsta nende eest, kes tahavad puid maha võtta.

Teine (pigem edasijõudnutele mõeldud) näide on Creative Commons litsents (vt www.creativecommons.org), millega autor lubab teatud tingimustel oma tööd kõigil kasutada, näiteks peab autori nimi olema näidatud või ei tohi tööd ärieesmärgil kasutada. Kui kuulajad ei ole kursis litsentsimise temaga, soovitame seda näidet mitte tuua.

Edasised näited IO süsteemi pigem üldiseks hüvanguks kui kasusaamise eesmärgil kasutamise kohta on organisatsioonid nagu TransFair (õiglase kaubanduse kohv) ja Forest Stewardship Council (puidu tootmine ilma loodusliku metsa hävitamiseta). Need organisatsioonid litsentsivad oma kaubamärke (FAIRTRADE; FSC) ainult nendele ettevõtetele, kes on valmis alla kirjutama teatud keskkonna- ja/või moraalkriteeriumidele. IO süsteem tagab, et kaubamärkide litsentsita kasutamist saab takistada. Nii saavad tarbijad olla kindlad, et kõik märki kandvad tooted tõesti järgivad lubatud standardeid.

Ettevõtete näited

Sandvik on eriterasest toodete tootja. Ettevõtte börsiväärtus on 10 miljardit eurot. Ettevõtte kogu intellektuaalomandi hoidmiseks hiljuti asutatud tütarettevõtte bilansiline väärtus on 1,8 miljardit eurot (tütarfirmal on umbes 12 töötajat).

Dolby Laboratories oli müratasanduse tehnoloogia teerajaja 1960-ndatel. Nad kasutasid oma tehnoloogia kaitsmiseks kombinatsiooni patentidest ja kaubamärkidest, mis olid kvaliteedinäitajaks nende klientide jaoks. Sel viisil sai väike tegevust alustav ettevõtte teha äri suurte, mõjukate ettevõtetega ja saada edukaks, arenevaks kõrgtehnoloogiliseks ettevõtteks.

W. L. Gore'i asutas Gore'i perekond nende maja keldris 1958. aastal. W. L. Gore töötas välja ja patentis uued, PTFE-l põhinevad tooted (Teflon®). Seetõttu, et ettevõttel oli patendikaitse oma põhilistele toodetele ja ta on suutnud üles ehitada sellise tugeva kaubamärgi nagu Gore-Tex®, on ettevõttel tänaseks 8000 töötajat.

ARM Ltd. asutati 1990 energiasäästlike mikroprotsessorite arendamiseks. Ettevõtte töötab välja tehnoloogia ja litsentsib siis oma intellektuaalomandi kolmandale osapoolale, kes tegelikult tooted valmis teeb. Nüüdseks on ARMi litsentsi alusel toodetud rohkem kui 10 miljardit ARMi mikroprotsessorit. Ettevõtte on kasvanud rohkem kui 1800 töötajani ja on mobiiltelefonide mikroprotsessorite valdkonnas maailmas liider. (Selle kohta, kuidas ARM alustas, on

üks lõbus anekdoot: ARMi asutaja Hermann Hauser meenutab protsessori väljatöötamise esimesi päevi ARMis ja nende edu alust: „*Ma andsin neile (disaini meeskond) kaks asja, mida National, Intel ja Motorola ei olnud kunagi oma disaini meeskondadele andnud: esimene oli mitte mingit raha; teine mitte ühtki inimest. Seega ei jäänud neil muud üle, kui see (mikroprotsessorite konstruktsioon) jätta tõeliselt lihtsaks.*“)

Kui teie kuulajad ei ole kursis tehnoloogiatele litsentsi andmise kontseptsiooniga, ei ole ARM-i või Creative Commons'i litsentsi siinkohal vaja mainida.

Intellektuaalomandi tähtsus

- **Oluline ettevõtte vara** teadmistepõhises majanduses
 - Rootsi terasetootja Sandvik: 20% väärtusest pärineb IO-st!
- Suurendab **innovatiivsete projektide rahastamist**
 - Ilma IO-ta ei toots paljud innovatiivsed projektid tulu, sest igaüks, kes tahab, võib tulemust lihtsalt kopeerida
- Kaitseb **väljast innovatiivseid firmasid**
 - Dolby® Laboratories
 - W. L. Gore & Associates (Gore-Tex®)
- Vajalik on IO lubamine **avalikuks kasutamiseks reguleeritud tingimustel**:
 - Linux (GPL): parandused peavad samuti tasuta olema!

Põhimoodul 1

Kaitse oma ideid

5/41

Kommentaariid:

Sandviki tütarettevõttel, kelle valduses on IO, on ainult 12 töötajat ja bilansiline väärtus on 1,8 miljardit eurot (2007. aastal).

Dolby Laboratories

- Leiutas 1960-ndatel müratasandustehnoloogia.
- Kasutas kombinatsiooni kaubamärkidest ja patentidest tehnoloogia kaitseks.
- Arenes edukaks kõrgtehnoloogiliseks ettevõtteks.

W. L. Gore

- Asutas Gore'i perekond nende maja keldris 1958. aastal.
- PTFE (Teflon®) kõrgtehnoloogilised tooted.
- Patendikaitse ja tugev kaubamärk (Gore-Tex®).
- Praegu 8000 töötajat.

Täiendavad näited kuulajatele, kes on kursis tehnoloogia litsentsimise kontseptsiooniga:

ARM Ltd.

- Töötab välja energiasäästlikke mikroprotsessoreid, kuid ei tooda neid (teenib litsentsitasude pealt).
- Asutati 1990, nüüd turuliider mobiiltelefonide mikroprotsessorite valdkonnas.
- ARM-i asutaja Hermann Hauser: „Ma andsin neile (disainimeeskond) kaks asja, mida National, Intel ja Motorola ei olnud kunagi oma disainimeeskondadele andnud: esimene oli mitte mingit raha; teine mitte ühtki inimest. Seega ei jäänud neil muud üle, kui see (mikroprotsessorite konstruktsioon) jätta tõeliselt lihtsaks.“

LINUX

Linuxi operatsioonisüsteem ja muud avatud lähtekoodiga tarkvarad on tasuta kasutamiseks, kuid kasutajad peavad aktsepteerima üldist avalikku litsentsi (*general public licence* GPL), mis sisaldab nõusolekut, et mistahes parandused kuuluvad samuti selle litsentsi alla.

Creative Commons

Mitmed tüüplitsentsid raamatute, tarkvara, fotode jne jaoks. Autorid võivad lubada tasuta kasutamist, aga nõuda näiteks oma nime avaldamist või ainult mitteärilist kasutamist.

Slaid 6 (valikuline)

Näiteid väärtuslikust intellektuaalomandist

Selgitamine, millist väärtust võib intellektuaalomandiga luua, võib tudengitest kuulajate jaoks olla oluline motivaator. Sellel slaidil on esitatud mõned näited intellektuaalomandi väärtusest.

Coca-Cola (registreeritud kaubamärk): brändi (bränd = kaubamärgid ja kogu Coca-Cola klientide kogemus) väärtus on hinnanguliselt 27 miljardit eurot (hinnatud väärtuse avaldanud Millward Brown Optimor, https://www.millwardbrown.com/docs/default-source/global-brandz-downloads/global/2007_BrandZ_Top100_Report.pdf ja interbrand [http://www.rankingthebrands.com/PDF/Interbrand Best Global Brands 2010.pdf](http://www.rankingthebrands.com/PDF/Interbrand%20Best%20Global%20Brands%202010.pdf)).

Apple iPod (registreeritud kaubamärgid ja registreeritud disainid, samuti mõned patendid): äärmiselt eduka iPod'i konkurentsieelis põhineb mitte niipalju tehnilisel uuendusel kui klientide kogemustel ja eristataval disainil. Apple on esitanud mitmeid USA disaini patenditaotlusi (Euroopas tuntud kui registreeritud disain) iPod'i disaini jaoks. Samuti on Apple taotlenud kasutajaliidesega seotud patente iPod'i jaoks.

Harry Potter (registreeritud kaubamärgid ja autoriõigus): algse Harry Potteri raamatu autori J. K. Rowlingi käes on kõik raamatuga seotud IO õigused. See tähendab, et ta oli ainus inimene, kellel oli õigus kirjutada raamatule järg. Hinnanguliselt on ta oma intellektuaalomandi õigustega Harry Potteri lugudele teeninud 750 miljonit eurot.

Kiirkaamera (patendid): enne digitaalkaamerate tulekut oli see tehnoloogia väga väärtuslik. 1991. aastal avastati, et Kodak rikub Polaroidi patenti ja pidi seetõttu maksma Polaroidile 550 miljonit eurot kahjutasu.

DNA kopeerimisprotsess (patendid): Nobeli preemia võitnud ja patenteeritud DNA polümeraasi leiutis müüdi 1991. aastal 190 miljoni euro eest.

Võrdluseks: **Hope'i teemant**, üks kõige suuremaid ja kõige väärtuslikumaid siniseid teemante maailmas on väärt umbes 125 miljonit eurot. 1 kg kulda oli 2008. aastal väärt umbes 18 000 eurot. See tähendab, et J. K. Rowling konverteeris oma fantaasia 42 tonniks kullaks – tõeline intellektuaalomandi maagia!

Valikuline

Näiteid väärtuslikust intellektuaalomandist

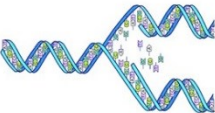
Coca-Cola®

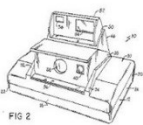
Harry Potter

Apple® iPod®

DNA kopeerimisprotsess

Kiirkaamera

Põhimoodul 1
Kaitse oma ideid
6/41

Coca-Cola: brändi väärtus on 27 miljardit eurot mitmete turu-uuringufirmade hinnangul. KAUBAMÄRK.

Apple iPod: müüdud rohkem kui 100 miljonit ühikut. KAUBAMÄRK, REGISTREERITUD DISAINID, PATENDID (kasutajaliides) .

Harry Potter: autor J. K. Rowling pööras oma fantaasia summaks, mis on võrdne 42 000 kilo kullaga – tõeline intellektuaalomandi maagia (tänu AUTORIÕIGUSEle on ta teeninud umbes 750 miljonit eurot).

Kiirkaamera: Kodak pidi maksma Polaroidile 550 miljonit eurot, kuna kasutas illegaalselt Polaroidi patenditud leiutisi.

DNA kopeerimisprotsess: Nobeli preemia võitnud tehnoloogia patenditi, PATENT müüdi 190 miljoni euro eest.

IO väärtuse võrdlus Hope'i teemantiga (kuulus suur sinine teemant): 125 miljonit eurot.

Slaid 7 (valikuline)

Patendid ümbritsevad meid kõikjal

Selle slaidi eesmärk on näidata tudengitele, et patendid on olulised peaaegu igale ettevõttele – mitte ainult kõrgtehnoloogiaettevõtetele. On olemas tohtu hulk patente, mis katavad peaaegu kõiki kaupu, mida on võimalik osta, seega pakuvad patendid huvi kõigile.

See slaid näitab diagramme ja pilte, mis illustreerivad patente tehnika kolmes valdkonnas. Neid näidatakse järgmises järjekorras.

1. Ülijuhid

Patenditaotlusi esitatakse pöördelise tähtsusega uuendustele (klõpsa hiirega esimese diagrammi näitamiseks). See diagramm näiteks näitab ülijuhtidega seotud taotluste arvu, need on materjalid, mis juhivad elektrivoolu kadudeta. 1986. aastal avastasid teadlased niinimetatud kõrgtemperatuurset ülijuhid, millega loodi ülijuhtide jaoks reaalsed kasutamisevõimalused. Aasta hiljem said need teadlased oma leiutise eest Nobeli preemia füüsikas. Patent anti neile välja rekordkiirusel, ainult 18 kuuga. Nagu te võite näha, järgnes nende leiutisele patenditaotluste märkimisväärne kasv selles valdkonnas: nende leiutis käivitas kõrge leiutustegevuse faasi. Siiski ei ole ülijuhid isegi täna veel masstooe ja suurem osa nendest patentidest ei osutunud üldse väärtuslikuks. Seetõttu ei ole ime, et teadustöö huvi on vähenenud ja ülijuhtidega seotud patenditaotluste arv on kahanenud peaaegu tasemeni, mis see oli enne kõrgtemperatuursete ülijuhtide avastamist.

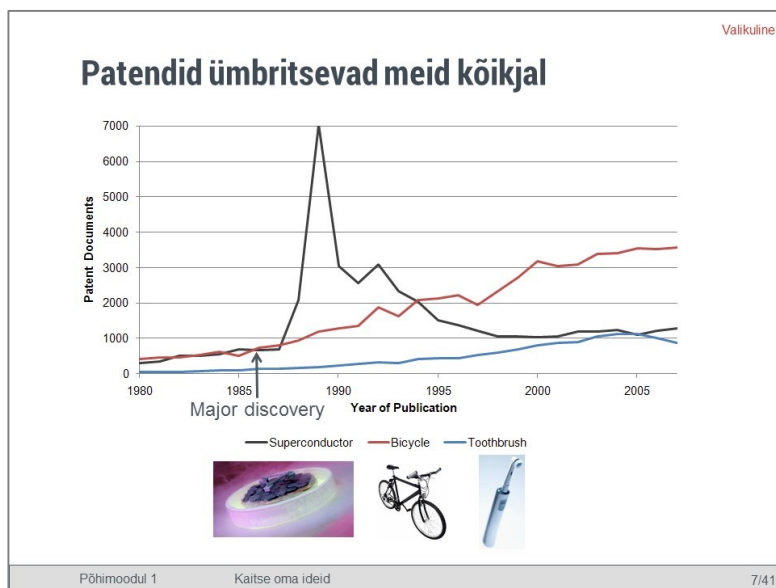
2. Jalgrattad

Paljud patenditaotlused on seotud tegelikult lihtsate leiutistega, asjadega, mida me kasutame iga päev. Te võite mõelda, et jalgratta tehnoloogia on üsna vana ja tänapäeval ei ole enam palju jalgratta patente, aga on vastupidi. Tegelikult on viimase aastakümne jooksul esitatud rohkem jalgrattatehnoloogiaga seotud patenditaotlusi kui ülijuhtide tehnoloogiaga seotud taotlusi! Igal aastal toodetakse kogu maailmas rohkem kui 100 miljonit jalgratast, seega pole ime, et sellel turul valitseb suure hulga ettevõtete vahel karm konkurents. Võrdluseks olgu märgitud, et autosid toodetakse aastas umbes 40 miljonit (sama allikas). Ülemaailmne ülijuhtide toodang oli Siemensi hinnangul 2005. aastal 800 km traati (jalgrattakette rohkem kui 100 000 km).

3. Hambaharjad

Isegi pealtnäha üliühised asjad, sellised nagu tetrapaki avamine, žiletitera või hambahari võivad olla patendiga kaitstud. 2005. aastal avaldati rohkem kui 1000 hambaharjaga seotud patendidokumenti! (Muide, üks paljudest hambaharjatootjatest, Colgate, teatas, et ainult üks nende tehastest toodab 900 miljonit hambaharja aastas.)

Tuleb kindlasti märkida, et **hoolimata patentide suurest arvust ei ole ühelgi ettevõttel ainuõigust jalgratastele või hambaharjadele** – isegi mitte ülijuhtidele. Selle asemel on paljudel ettevõtetel kaitstud väike osa tehnoloogiast, mis teeb nende jalgrattad, hambaharjad või ülijuhid natuke paremaks kui konkurentidel ja aitab neil niiviisi püsida konkurentsivõimelisena.

Ülijuhid

1987: Nobeli preemia füüsikas 1986. aastal avastatud kõrgetemperatuursetele ülijuhtidele.
Märkimisväärset turgu pole tänaseni.

Jalgrattad

Igal aastal müüakse 100 miljonit jalgratast!

Hambaharjad

Igal aastal müüakse tunduvalt rohkem kui 1 miljard hambaharja (väidetavalt toodab üks tehas aastas 900 miljonit).

Andmete allikad

Diagramm näitab patendidokumentide arvu, mis on leitud ülemaailmsest tasuta patendiandmebaasist www.espacenet.com. Otsing tehti märksõnadega '*bicycle or bike or bicyclette or Fahrrad*', '*toothbrush or Zahnbürste*' ja '*superconduct**'. Jalgrataste ja autode toodangu näitajad on võetud Maapoliitika Instituudi (Earth Policy Institute), USA Jalgrattamüüjate Liidu (US National Bicycle Dealers Association'i) ja Rahvusvahelise Autotootjate Liidu (International Organization of Motor Vehicle Manufacturers) aruannetest.

Slaid 8 (valikuline)

„Patendisüsteemi“ esmamainimine

Patendisüsteemi ajalugu: esimene patendiga võrreldavate õiguste kirjeldus pärineb... jah: Vana-Kreekast!

Kreeka kirjanik Athenaios teadustas, et see korraldus kinnitati ja kehtib Sybarise linnas. Tähelepanuväärne on, et kuigi ettekirjutus käsitles vaid toiduretsepte, mainis kreeka kirjanik majanduslikku kasu, mida kokk võib retsepti omamisega saada!

Selle maitsevatele toitudele antud patendi eesmärk oli julgustada kokki kõvasti töötama ja võistleva üksteisega kokakunsti uuendustes. See eesmärk on väga sarnane tänapäeva patendisüsteemi peamise eesmärgiga.

Märkus

Praeguse patendisüsteemi täiendav oluline ülesanne on leiutiste kohta informatsiooni levitamine, selleks et teised saaksid neid edasi arendada.

„Patendisüsteemi“ esmamainimine

Vana-Kreeka linnas Sybaris (hävitati 510 eKr) andsid linnajuhid välja korralduse:

*„Kui kokk leiutab **uue maitstva roa**, ei ole ühelgi teisel kohal lubatud seda rooga valmistada ühe aasta jooksul.*

*Selle aja jooksul saab ainult leiutaja oma roalt ärikasumit lõigata. See **motiveerib teisi** kõvasti töötama ja konkureerima selliste leiutistega.“*

Eesmärk on motiveerida inimesi uuendusi tegema, see on sarnane tänapäeva patendisüsteemi peamise eesmärgiga.

Slaid 9

Patendisüsteem

Alates sellest slaidist keskendub ettekanne patentidele.

Esimene kirjepandud ametlik patendiseadus pärineb aastast 1474, kui Veneetsia senat võttis vastu patendiseaduse. Selle seaduse eesmärk oli soodustada innovatsiooni ja kaitsta leiutajate au. Arvatakse, et ajavahemikul 1474–1594 anti Veneetsias välja ligikaudu 600 patenti (umbes 5 patenti aastas), aastal 1594 sai Galileo patendi oma leiutatud veepumbale. Enne patendi väljaandmist ei esitanud ta mingeid üksikasju oma leiutise kohta – ta avaldas vaid selle eeldatava kasutuse ja tootluse. Talle anti eesõigus leiutise ainukasutuseks, tingimusel et ta teeb seadme aasta jooksul valmis. Nõue leiutis tegelikult valmis teha, et patenti mitte kaotada, oli Veneetsia patendisüsteemis tavaline.

Galileo patendikiri on järgmine:

"See on sellele nõukogule antud võimuga välja antud hr Galileo Galileile, et järgmise kahekümne aasta jooksul peale tema ja tema abiliste kellelgi teisel pole lubatud linnas või ükskõik kus kohas meie riigis teha, lasta teha või kui on tehtud kuskil mujal, kasutada tema poolt leiutatud seadet vee tõstmiseks ja põldude niisutamiseks, millega ainult ühe hobuse jõul kakskümmend ämbrit vett, mis selles on, pidevalt välja voolab; selle trahviks on seadmest ilmajäämine, mis läheb nõudjale, ja 300 tukatit, millest kolmandik läheb kaebajale, kolmandik magistraadile, kes on enda peale võtnud süüdistusega tegeleda, ja kolmandik meie arsenalikassasse; seevastu nõudja on kohustatud ühe aasta jooksul selle uut tüüpi seadme teoks tegema ja et see ei ole leiutatud ja kirja pandud teiste poolt ja et patent ei ole välja antud (samale seadmele) kellelegi teisele; vastasel juhul praegune väljaandmine tühistatakse."

Tänapäeva patendisüsteemi peamised eesmärgid on soodustada innovatsiooni (pakkudes kaitset leiutustegevuse tulemustele) ja innustada teadmiste jagamist (nõudes patendi taotlemisel leiutise üksikasjalist avaldamist), nii et inimesed saaksid üksteiselt õppida. Seda patendisüsteemi kaksipidist olemust on mõnikord nimetatud lepingu ühiskonna (kes saab teadmised) ja leiutaja (kes saab ainuõiguse) vahel.

Patendisüsteem

Veneetsia senat, 1474:

„Ükskõik milline inimene selles linnas, kes teeb uue ja leidliku seadeldise, **mida ei ole varem tehtud meie vöimupiirkonnas**, teatab sellest, niipea kui seda on täiustanud nii, et seda saab kasutada ja eksploateerida, meie kohtuametile (Provveditori di Comun), kõigil teistel inimestel on **keelatud 10 aasta jooksul** ükskõik kus meie territooriumil teha seadeldist, mis on sama või sellega sarnane.”

Tänapäeval:

ülemaailmne uudsus (Euroopa); kaitse kuni 20 aastat

õhutab **uuendusi tegema**

(tagatakse kaitse)

õhutab **teadmiste jagamist**

(avaldatakse leiutise üksikasjad)

Põhimoodul 1

Kaitse oma ideid

9/41

Veneetsia patendiseadus:

- leiutis on uus teatud piirkonnas;
- 10 aastat;
- detaile ei avaldata;
- Galileo: patent veepumbale 1594. aastal.

Tänapäeval:

- ülemaailmne uudsus (Euroopa seadus);
- 20 aastat;
- üksikasjad avaldatakse.

Tänapäeva patendisüsteemi peamised eesmärgid:

- a) õhutada uuendusi tegema (kaitseb tulemust, seega saab leiutaja kasu lõigata -> teeb lihtsamaks investeringute ligimeelitamise);
- b) õhutab teadmiste jagamist (selleks et saada kaitset, peab leiutaja avaldama üksikasjad; patendi andmebaasid soodustavad tehnoloogia levikut).

Seda patendisüsteemi kaksipidist olemust on mõnikord nimetatud **lepinguks** ühiskonna (kes saab teadmised) ja leiutaja (kes saab ainuõiguse) vahel.

Slaid 10 (valikuline)

1617. aastal välja antud Inglise patent

Oluliseks motiiviks patendisüsteemi loomisel oli soodustada tehnoloogiasse investeerimist ja innovatsiooni. Mõned varastest patendisüsteemidest ei nõudnud leiutise uudsust kogu maailmas. Pigem pidi see olema uus selles riigis, kus patent välja anti.

Esimesele isikule või ettevõttele, kes leiutist riigis juurutab ja teeb vajalikud investeeringud, antakse ajutine ainuõigus selleks, et võimaldada neil enne konkurentide turule tulekut oma investeeringuid tasa teha.

Inglismaal andis ajalooliselt kroon (s.o kuningas või kuninganna) mitmesuguseid monopole, mitte ainult leiutistele, vaid ka soolale, mängukaartidele jne. Sissenõutud maksud olid kuningliku võimu tuluaallikaks.

1624. aastal võttis Inglise parlament vastu monopolide statuudi (Statute of Monopolies), millega kõik kuninga antavad monopolid tühistati, välja arvatud need, mis põhinesid leiutispatentidel, ja nimelt seetõttu, et ulatuslik monopoolsus, mis oli tekitatud asjadele, mis ei olnud leiutistega seotud, oli vastuolus avaliku huviga.

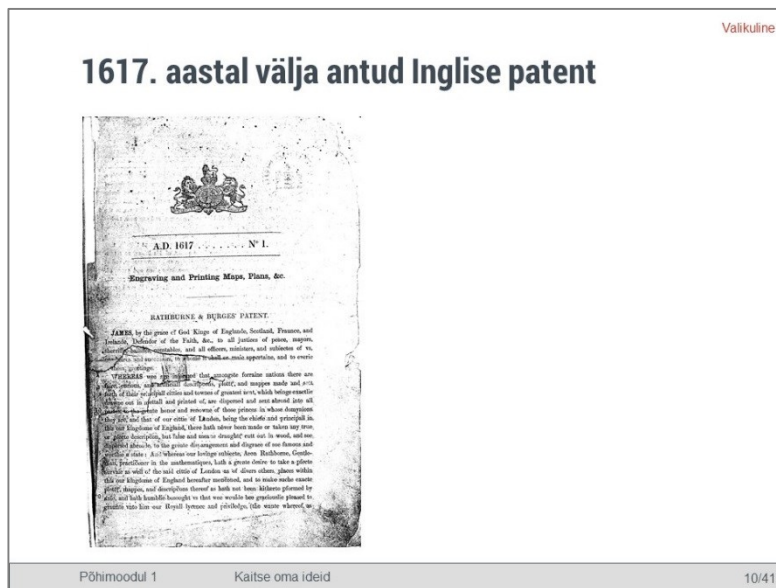
Siin on näidatud üks 1617. aastal Inglismaal leiutisele välja antud patent.

Patent andis selle omanikule monopoli valmistada ja levitada täpseid kaarte Inglismaa tähtsamatest linnadest. Patendikiri selgitab, et teistes maades on trükitehnikat kasutades täpseid linnakaarte tehtud, kuid Inglismaal selliseid kaarte veel ei ole. Põhjuseks toodi kaartide valmistamise ja graveerimise kõrge hind ja nende tegemise monopoolsuse puudumine. Kuna konkurendid võivad kaarte kopeerida, muutes sellega algsed investeeringud väärtusetuks, ei investeeriks keegi nende tegemisse, kui kuningas monopoli ei annaks. Öeldi, et Inglismaa on võrreldes Mandri-Euroopaga arengus maha jäänud, kuna ta ei ole sellistele kaartidele veel monopoli andnud. Selle puuduse kõrvaldamiseks andis kuningas välja privileegi ehk patendi.

Tol ajal anti välja väga vähe patente, aastatel 1617–1769 ainult 912 patenti – keskmiselt umbes 6 patenti aastas. Patent nr 913 oli välja antud James Watti kuulsale leiutisele, milleks oli tunduvalt tootlikum aurumasin.

Siiski oli ka enne 1617. aastat patente juba rohkem kui 150 aastat välja antud. Siin nähtav publitseeritud patent – „Number 1” – on esimene ametlikumas süsteemis, mis vahetas välja sellele eelnenud *ad hoc* (kindla otstarbega) ja meelevaldse süsteemi. Enamik ajaloolasi on seisukohal, et esimene Inglise patent anti välja 1449. aastal klaasitootjale John of Utynamile, sellega sai ta oma tehnoloogilisi saladusi õpipoistega jagada, kartmata nendepoolset konkurentsi. Niimoodi kindlustas patent teadmiste edasiandmise, samas leiutajat kindla ajavahemiku jooksul kaitstes. Lisateabe saamiseks vaata: <http://www.myoutbox.net/popch01.htm>.

Enne 1624. aastat Inglismaal väljastatud patendid ei olnud alati leiutistele antud. Mõnikord olid nendeks eksklusiivsed kaubandusõigused, mida kuningas oma soosikutele pakkus (näiteks õigus Hispaania veine Londonisse importida). Kuna selline süsteem oli korruptsioonialdis, viis see 1624. aastal seaduseni, kus määrati ära tingimused, mille alusel selliseid monopole anda saab (näiteks tasuna uute leiutiste eest).

Esimeste patendiseaduste peamine eesmärk oli soodustada vastavas riigis tehnoloogiasse investeerimist.

Seetõttu oli tingimuseks leiutise **uudsus riigis**, mitte maailmas.

Inglismaal andis kroon (s.o kuningas või kuninganna) ajalooliselt mitmesuguseid monopole mitte ainult leiutistele, vaid ka soolale, mängukaartidele jne.

1624. aastal deklareeris Inglise parlament, et kõik krooni poolt antavad monopolid tühistatakse, välja arvatud need, mis põhinevad leiutispatentidel.

Esimene Inglismaal välja antud patent andis selle omanikule monopoli Inglismaa suuremate linnade täpsete kaartide valmistamiseks ja levitamiseks. Patendidokumendis nenditi sõnaselgelt, et ilma patendita poleks keegi nõus tegema selliste detailsete kaartide joonistamiseks ja trükkimiseks vajalikku hiigelsuurt investeeringut.

Slaid 11 (valikuline)

GB Patent No. 1769-913 – Watti täiustatud aurumasin

Wattile välja antud patent tema pöördelise tähtsusega aurumasina eest oli „Uus väljamõeldud meetod põletusmasinates auru ja kütuse kulu vähendamiseks“. Põhiline täiustus oli eraldiasuva kondensaatori kasutamine auru jahutamiseks väljaspool silindrit. Leiutis vähendas kütuse kulu 60%. Samuti suurendas see kindla suurusega silindrist saadavat võimsust.

Sel ajal kehtisid patendid ainult kuus kuni kaksteist aastat. Patent hakkas juba aeguma, kui tööstusmagnaat Matthew Boulton asutas koos Wattiga ettevõtte leiutise kommersialiseerimiseks. Boulton kasutas oma poliitilisi sidemeid, et parlament otsustaks patenti pikendada kuni 18. sajandi lõpuni.

Tänapäeval antakse enamikus patendiametites välja oluliselt rohkem kui kuus patenti aastas. Pärast James Watti läbimurret ja aurumasina tehnoloogia leviku tõttu kogu maailmas on ainuüksi aurumasinatele välja antud sadu patente.

Steam Engines, etc.

WATT'S SPECIFICATION.

TO ALL TO WHOM THESE PRESENTS SHALL COME, I, JAMES
Wart, of Glasgow, in Scotland, Merchant, send greeting.
WHEREAS His most Excellent Majesty King George the Third, by His
Letters Patent under the Great Seal of Great Britain, bearing date the Fifth
day of January, in the ninth year of His said Majesty's reign, did give and
grant unto me, the said James Wart, His special licence, full power, sole
privilege, authority, sole privilege, sole privilege, sole privilege, sole privilege,
and sole privilege, that I, the said James Wart, my heirs, assigns, should and lawfully might, during the terms of years therein
expressed, use, exercise, and vend, throughout that part of His Majesty's
Kingdom of Great Britain called England, the Dominion of Wales, and Towns
of Newcastle upon Tyne, and also in His Majesty's Colonies and Plantations
abroad, my Invention of a certain new and useful Improvement in the
said Letters Patent, which said Letters Patent, in and to the said
Form as therein expressed, in which said recited Letters Patent is contained a pro-
vision obliging me, the said James Wart, by writing under my hand and seal, to
cause a particular Description of the nature of the said Invention to be enrolled
in His Majesty's High Court of Chancery within four calendar months after
the date of the said Letters Patent, and in pursuance of the said Statute in
that behalf made, relation being thereunto respectively
had, my said map at large appear.

20 **NOW KNOW YE**, that in compliance with the said proviso, and in pursuance of the said Statute, I, the said James Watt, do hereby declare that the

Põhimoodul 1

Kaitse oma ideid

11/41

- sisaldas eraldiasuvat kondensaatorit auru jahutamiseks väljaspool silindrit;
- vähendas kütuse kulu 60%;
- suurendas kindla suurusega silindrist saadavat võimsust.

Pane tähele, et see on 1769. aasta 913. patent. See ei ole 913. patent alates aastast 1617. Patentide nummerdamine algas igal aastal jälle ühest. Seega võis patent number 913 olla aastatel 1769, 1770, 1771 ja nii edasi.

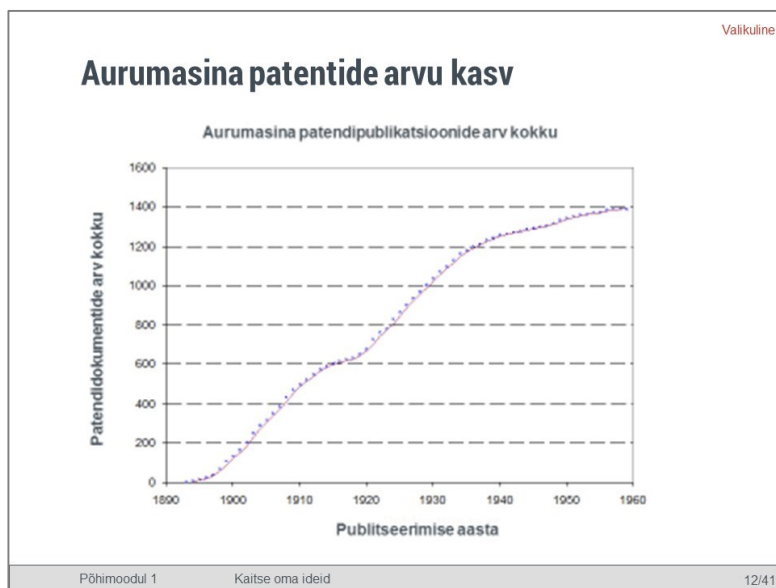
Slaid 12 (valikuline)

Aurumasina patentide arvu kasv

See diagramm näitab aurumasina patentide arvu kasvu aja jooksul. Kui aurumasina tehnoloogia algusaastatel taotleti väga vähe patente (nende hulgas mõned James Watti enda poolt), siis alates 19. sajandi lõpust on arv järsult kasvanud. 1930. aasta paiku hakkasid praktilises kasutamises aurumasinaid asendama muud tehnoloogiad nagu auruturbiinid ja diiselmootorid. Näiteks oli USA-s 1950. aastate keskpaiku kasutuselt kõrvaldatud kõik auruvedurid.

Aurumasinate patentimise areng peegeldab patendisüsteemi arengut ennast; tänu tänapäeva tohutule tehniliste teadmiste pagasile tehakse ja patenditakse igal aastal tohtu hulk leiutisi. Enamik nendest on siiski suhteliselt väikesed parandused, mitte suur tehniline hüpe, nagu tehnika arengu alguspäevil.

18. sajandil oli lihtne teada kõiki olulisi patente konkreetses tööstusharus, kuna neid oli vaid käputäis. Tänapäeval on olukord radikaalselt muutunud ja mitte ainult aurumasinate valdkonnas. See on tõsine väljakutse ettevõtete jaoks, kes püüavad vältida teiste ettevõtete patendiõiguse rikkumist.

1930. aasta paiku hakkasid aurumasinaid asendama teised tehnoloogiad nagu auruturbiinid ja diiselmootorid. USA-s oli 1950. aastate keskpaiku kasutuselt kõrvaldatud kõik auruvedurid.

Andmete allikas:

Espacenet *online*-andmebaas. Eriti 18. ja 19. sajandil välja antud patentide puhul ei ole Espacenet täielik, seepärast on aurumasinade patentide arv enne 1893. aastat null.

Slaid 13 (valikuline)

Patenditaotluste arv maailmas aastate lõikes

Diagramm näitab aastate lõikes nende leiutiste arvu kogu maailmas, millele on patendikaitset taotletud. Rahvusvahelised patenditaotlused, mis kõik ühte leiutist puudutavad, on võetud arvesse ainult ühe korra. Eraldi võetuna on patenditaotluste arv kogu maailmas palju suurem kui leiutiste arv, kuna tavaliselt taotletakse samale leiutisele patenti mitmes riigis (sama patenditaotleja poolt).

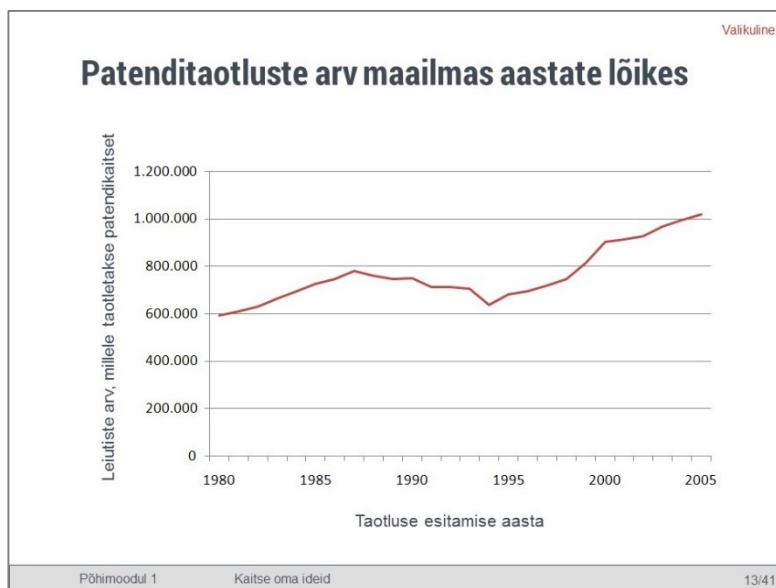
Siin esitatud andmed hõlmavad leiutisi, millele on patenti taotletud ligikaudu 80 patendiametis üle maailma, sealhulgas Euroopa Patendiametis, Ameerika Ühendriikide Patendi- ja Kaubamärgiametis ja Jaapani Patendiametis.

Praegusel ajal taotleavad üksikisikud ja ettevõtted patenti umbes 1 miljonile leiutisele igal aastal. Mõned nendest taotlustest lükatakse asjasse puutuva(te) patendiameti(te) poolt tagasi, aga suurem osa jõuab väljaantud patendini.

Patenditaotluste suur hulk ei ole täiesti uus fenomen: juba 1980. aastal taotleti rohkem kui 600 000 leiutisele aastaks kaitset ja seitsaadik on innovatsiooni võidujooksuga ühinenud sellised riigid nagu Korea ja Hiina.

Pikaajaline trend, mis tegelikult saab alguse II maailmasõja lõpust, on suunatud isegi leiutiste arvu suurenemisele.

Andmete allikas: Euroopa Patendiameti patendistatistika andmebaas PATSTAT, oktoober 2007.

Graafik näitab leiutiste arvu (patendipere), mille kohta on esitatud patenditaotlus üle maailma ligikaudu 80 patendiametisse.

Tegelik patenditaotluste koguarv eraldi võetuna on palju suurem, kuna paljud ettevõtted taotleavad ühele ja samale leiutisele patenti rohkem kui ühes riigis.

Arengusuunad patendinduses peegeldavad tehnoloogilist ja majanduslikku arengut.

Järgmine slaid näitab, millised riigid on alates 1990. aastate keskpaigast kasvu mõjutanud.

Allikas: EPO andmebaas PATSTAT.

Slaid 14 (valikuline)

Esitatud taotluste arv valitud patendiametites

Nagu sellelt graafikult võib näha, on patenditaotluste arv maailmas alates II maailmasõja lõpust tohutult kasvanud, peegeldades tehnika arengu enneolematut mõju majanduskasvule, mis on toimunud sellest ajast saadik.

Viimase 25 aasta jooksul on patenditaotluste arv Koreas erakordse kiirusega kasvanud, peegeldades majanduskasvu Koreas. Hiinas on patenditaotluste arv hüppeliselt kasvanud viimase kümne aasta jooksul.

Kuigi Korea ja Hiina patendiametid võtavad praegu vastu rohkem patenditaotlusi kui Saksamaa, Prantsusmaa ja Ühendkuningriigi ametid kokku, ei tähenda see tingimata, et Hiina ja Korea on innovatiivsemad kui need Euroopa riigid. Paljud lääne ettevõtted taotlevad patente Hiinas ja Koreas, kuid ei taotle patente riiklikul tasemel Euroopas. See on nii seetõttu, et alates 1977. aastast on Euroopa patente võimalik saada Euroopa Patendiameti kaudu.

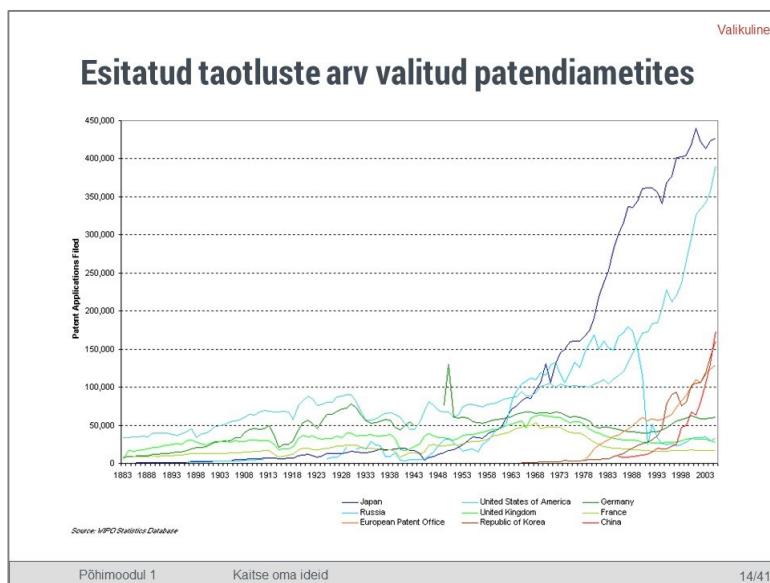
Peale selle on huvitav tähelepanek patenditaotluste arvu järsk langus Venemaal pärast Nõukogude Liidu lagunemist. Kolmel sõjajärgsel dekaadil (1960.–1980. aastatel) taotleti Venemaal rohkem patente kui USA-s, mis on üllatav fakt tolle aja majandussüsteemi teades!

Ilmselt täitsid patendid kommunistlikus süsteemis teistsugust eesmärki: kui patendi saamine annab võimaluse keelata teistel leiutise kasutamine, siis suurem osa patente ei olnud mõeldud (riigile kuuluvatel) ettevõtetel takistamiseks leiutise kasutamist. Pigem oli patendisüsteem mõeldud leiutajate motiveerimiseks, andes neile võimaluse saada nii ühiskondlikku tunnustust kui ka rahalist kompensatsiooni leiutise kasutamise eest.

Kuna suurem osa leiutajaid on ettevõtte või organisatsiooni teenistuses, siis meie praeguse vabaturumajanduse juures saavad need leiutajad ainult avaliku tunnustuse ja väikese rahalise kompensatsiooni (sõltub riigi seadustest töötajate leiutiste kohta). Seega ei erine suurema osa leiutajate isiklikust vaatenurgast vaadatuna kommunistlik ja kapitalistlik patendisüsteem tegelikult eriti suurel määral. Seega ei ole üllatav, et mõlemad süsteemid toodavad võrreldava arvu leiutisi.

Andmete allikas: WIPO:

<http://www.wipo.int/ipstats/en/statistics/patents/index.html>.

Käesolev graafik annab ülevaate patenditaotlustest **ametite kohta** (kui sama leiutist on patenditud mitmes riigis, võib ta esineda mitu korda).

Kiire kasv alates **II maailmasõja** lõpust peegeldab sõjajärgse perioodi tehnoloogilist ja majanduslikku õitsengut.

Kahel viimasel dekaadil: kiire kasv **Koreas** (alates 1983. aastast) ja **Hiinas** (alates 1998. aastast) peegeldab nende kahe riigi kasvavat majanduslikku tähtsust (nendes riikides on paljud patenditaotlused esitatud välismaiste, s.o Euroopas ja USA-s asuvate ettevõtete poolt).

Tähelepanu pälvib suur patenditaotluste hulk **Nõukogude Liidus**. Leiutajast töötaja vaatenurgast (kes meie praeguses süsteemis ei ole enamikul juhtudel oma leiutise omanik), ei pruugi kaks patendisüsteemi (kommunistlik ja kapitalistlik) olla väga erinevad: mõlemad süsteemid pakuvad leiutajast töötajale ühiskondlikku tunnustust ja väikest rahalist kompensatsiooni.

Rohkem statistikat on kättesaadav: <http://www.wipo.int/ipstats/en/statistics/patents/index.html>.

Slaid 15

Patendisüsteem kui ühiskondlik leping

Patente vaadatakse mõnikord kui leiutaja ja ühiskonna vahelist lepingut. Leiutaja (personaalselt) on huvitatud leiutisega kaasnevast kasust. Ühiskond on huvitatud:

- innovatsiooni soodustamisest, nii et võiks valmistada paremaid tooteid ja kasutada paremaid tootmismeetodeid kõigi huvides;
- uute innovatiivsete ettevõtete kaitsmisest, et need saaksid pakkuda konkurentsi suurtele, kaua aega tegutsenud ettevõtetele ja niimoodi majandust konkurentsivõimelisena hoida;
- uute leiutiste üksikasjadest teadasaamisest, et teised insenerid ja teadlased võiksid neid edaspidi täiustada;
- tehnosiirdele kaasaaitamisest (s.o ülikoolidest tööstusesse).

Seega on mõlemad pooled huvitatud lepingust, mis vastutasuks leiutise avalikustamise eest annab innovaatoritele kaitse (seetõttu suureneb motivatsioon uuendusteks). Selline ühiskondlik leping on kehtestatud patendiseaduse kujul.

Sellest kontekstist järeldeb selgel kaks tingimust patendikaitseks: esiteks, kui leiutis ei ole maailmas uus, siis ei ole leiutajal midagi avalikustada ja ühiskonnal ei ole põhjust temaga ülnimetatud lepingut sõlmida; teiseks, kui leiutis on uus, kuid vastava ala asjatundja jaoks endastmõistetav, siis ei ole leiutajal üldsusele õppimiseks midagi pakkuda ning jällegi ei ole põhjust ainuõigust leiutise avalikustamise vastu vahetada.

Leiutaja saab patendisüsteemist kasu, sest talle antakse ainuõigus leiutist kaubanduslikult kasutada. Need õigused on üleantavad. Nimelt võib patendiomanik patendi litsentsida kolmandatele isikutele, nii et need võivad seda teatud tingimustel kasutada.

Patendisüsteem kui ühiskondlik leping

Leiutise
avalikuks
tegemine

Ainuõiguse
saamine

... nii et teised saavad sellest õppida
ja seda täiustada!

Tausta kommentaar

Leiutis peab patendikaitse saamiseks olema uus kogu maailmas (Euroopas):

kui leiutis on juba üldsusele avalikuks saanud, siis ei ole ainuõiguse saamiseks millegagi kaubelda ja seetõttu pole ka ühiskondlikku lepingut.

Patendiomanikud võivad teatud ajaks keelata teistel oma leiutise kasutamise. Nad võivad ka valida oma leiutise litsentsimise teistele isikutele või lubada kõigil leiutist tasuta kasutada. Seega, kas patenditud leiutist kasutab ainult üks ettevõtte või mitte, sõltub ainult patendiomaniku otsusest. Paljud olulised tehnoloogiad, nagu CD-d, DVD-d, mobiiltelefonid ja digitaalne TV, on kaetud paljude patentidega, mida ettevõtted vastastikku litsentsivad (ristlitsentsimine).

Slaid 16

Patendiga antud õigused

Patendiomanikul on õigus keelata teistel isikutel valmistada, kasutada, pakkuda müügiks, müüa või importida patendiga kaitstud toodet piiratud aja jooksul. Kui kellelgi on patent, võib ta kõik teised leiutise kaubandusliku kasutamise juurest välja tõrjuda – isegi leiutajad, kes hiljem on sõltumatult teinud sama leiutise. Siiski kehtivad mõned erandid. Näiteks kui teine ettevõtte teeb sõltumatult sama leiutise ja alustab selle kasutamist enne, kui patendiomanik taotleb patenti, siis paljudes jurisdiktsioonides on esimesel ettevõttel lubatud jätkata leiutise kasutamist. Samuti ei laiene patendiga antud õigused oma tarbeks ja ärieesmärgita tehtud toimingutele või toimingutele, kus patenditud leiutist kasutatakse leiutist ennast puudutavates katsetustes.

Patendiõigusi võib edasi anda, näiteks patenti müües, litsentsides või kinkides.

Patent ei anna õigust leiutise kasutamiseks. Näiteks enne, kui uut ravimit võib müüa tarbijatele, on vaja valitsusasutuste ametlikku nõusolekut.

Kui leiutise kasutamine tähendab teiste intellektuaalomandi kasutamist, siis peab kasutajal olema nende luba! Näiteks kui kellegi biotehnoloogia leiutis hõlmab DNA kopeerimist, siis on vaja intellektuaalomandi omava ettevõtte (Roche) luba. Tähtis on teada, et teiste intellektuaalomandi õigused võivad takistada leiutise kasutamist, kuna automaatset õigust leiutist kasutada patendiomanikul ei ole. **Et kindlaks teha, kas oma patenditud leiutist saab vabalt kasutada või mitte, on vaja teha patendiotsing.** Kõige parem on seda teha enne arendusega alustamist, et mitte raisata aega ja energiat korrates seda, mida teised on juba teinud. Kahtluse korral **tasub nõu** küsida patendispetsialistilt või patendivolinikult.

Teades, milline tohutu hulk patente tänapäeval eksisteerib, on paljude ettevõtete jaoks üsna raske garanteerida, et nende tooted tahtmatult patendiõigust ei riku. Kuid raskustele vaatamata ei ole ettevõtetel muud võimalust, kui patente hoolikalt otsida ja analüüsida.

Patendiõiguse rikkumised võivad olla väga kulukad, eriti Ameerika Ühendriikides. Lisaks litsentsitasude ja rikkumisest tuleneva kahjutasu nõudmisele võib patendiomanik keelata kõikide patendiga kaitstud toodete valmistamise ja levitamise.

Veidi statistikat patendirikumisi puudutavate kohtumenetluste kohta (ainult ligikaudsed arvud): USA: >1000 aastat; Saksamaa: 600 aastat; Prantsusmaa: 300 aastat; Ühendkuningriik: 70 aastat; Holland: 50 aastat.

Keskmine patendiõiguse rikkumise kohtumenetluse hind (ilma patendiomanikule määratud litsentsitasude ja kahjutasuta!) on umbes 125 000 eurot Ühendkuningriigis ja umbes 25 000 eurot Saksamaal – summa sõltub suuresti kaalul olevatest väärtustest. Mõned kindlustusfirmad pakuvad kindlustust kohtu menetluskulude katmiseks, kuid ainult siis, kui klient tegeleb mõistliku patendiseisega. Rohkem informatsiooni patendivaidlustest ja sellega seotud kuludest vaata Walter Holzeri ettekandest: <http://www.ip4inno.eu/>.

Mõned patendiõiguse kasutusala võivad potentsiaalselt vastanduda konkurentsiseadusega – s.o kui suurettevõtted kasutavad oma intellektuaalomandi turu monopoliseerimiseks. Täiendavat selleleemalist õigusala informatsiooni leiab

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2004:101:0002:0042:EN:PDF>.

Patendiõiguste omamine

Kui leiutise teeb insener, kes töötab ettevõttes või mõnes teises asutuses, siis peab ta tavaliselt kas vastavalt seadusele või töölepingule oma õigused leiutisele loovutama oma tööandjale. See sõltub riigisisestest õigusnormidest. Euroopa patendikonventsiooni artikkel 60 sätestab:

(1) Õigus Euroopa patendile peab kuuluma leiutajale või tema õigusjärglasele. Kui leiutaja on töövõtja, siis õigus Euroopa patendile määratakse vastavalt selle riigi seadustele, kus leiutaja peamiselt töötab; kui riiki, kus leiutaja peamiselt töötab, ei ole võimalik määrata, siis rakendatakse selle riigi seadust, kus on tööandja tegevuskoht, millega töötaja on seotud.

(2) Kui kaks või rohkem isikut teevad leiutise teineteisest sõltumatult, kuulub Euroopa patendi õigus isikule, kelle Euroopa patenditaotlus on varasema esitamise kuupäevaga, eeldusel, et see esimene taotlus on publitseeritud.

Euroopa patendikonventsioon on kättesaadav: <http://www.epo.org/law-practice/legal-texts/epc.html>.

Patendiga antud õigused

- Tõkestab teistel valmistada, kasutada, pakkuda müügiks, müüa või importida patendiga kaitstud tooteid **selles riigis, kus patent on välja antud**
- Võib müüa need õigused või sõlmida litsentsilepingud
- Kuni 20 aastat patenditaotluse esitamise kuupäevast

Patent ei anna õigust leiutise kasutamiseks

Patendiotsing on hädavajalik!!!

Põhimoodul 1

Kaitse oma ideid

16/41

Patendiga antud seaduslikud õigused EI laiene:

- toimingutele, mis on tehtud eraviisiliselt ja ärieesmärgita;
- toimingutele, mis on tehtud patenditud leiutist puudutavates katsetustes.

Kui sinu leiutise kommersialiseerimine tähendab teiste isikute intellektuaalomandi kasutamist, peab sul olema nende luba!

Et teha kindlaks, kas sinu leiutis on tõesti sinu oma, pead sa tegema patendiotsingu. Kui sa ei ole patendiekspert, küsi abi patendispetsialistilt, näiteks patendivolinikult.

Kõige parem on teostada patendiotsing enne arendusega alustamist, et mitte aega ja energiat raisata!

Patenditaotluse võib esitada leiutaja või leiutaja tööandja. **Leiutised on tavaliselt selle ettevõtte omand, kus leiutaja töötab.** See kehtib ka ülikooli teadurite kohta paljudes, aga mitte kõigis riikides.

Slaid 17

Milline patent välja näeb?

Rohkem bibliograafilistest andmetest

Patenditaotluses on tavaliselt nimetatud leiutajad ja isik või organisatsioon, kes patenti taotleb. Patent võib näidata patendiomanikku patendi väljaandmise hetkel, mitte algset taotlejat. Patendis sisalduvate bibliograafiliste andmete hulka kuuluvad veel esitamise kuupäev ja patendi väljaandmise kuupäev, patendi number ja tehnikavaldkonna klass. Esitamise kuupäev on väga tähtis, kuna see määrab patendi kehtivuse lõppemise kuupäeva (20 aastat pärast esitamise kuupäeva, on mõned erandid), ja samuti on see tähtis tehnika taseme kindlaksmääramisel (tehnika tase on kõik, mis on avalikkusele teatavaks saanud enne taotluse esitamise kuupäeva).

Tehnikavaldkonna klass on oluline, sest see võimaldab hõlpsasti otsida kõiki patente, mis kuuluvad kindlasse tehnika valdkonda. Täpsemalt räägitakse sellest patendiotsingu juures alamoodulis A. Ülejäänud bibliograafilised andmed on samuti kasulikud asjakohaste patentide leidmiseks. Näiteks et leida kindla ettevõtte või leiutaja poolt teatud valdkonnas taotletud patente, võib teha otsingu nende nimedega. Siiski on tähtis teada, et patenditaotluses nimetatud patenditaotleja ei pruugi enam olla patendiomanik. Kui patent on müüdud või üle antud, näiteks ettevõtte ostmisega, ei ole uus omanik kohustatud patendiametit sellest informeerima ja isegi kui patendiamet saab omandiõiguse üleminekust teada, ei väljastata uut patendipublikatsiooni (patendiametitele teadaolevad üleminekud on kättesaadavad ainult spetsiaalsetest andmebaasidest).

Rohkem patendinõudlusest

Õiguslikust seisukohast on patendinõudlus patendidokumendi kõige tähtsam osa, kuna see määrab kindlaks patendikaitse ulatuse. Kui ettevõtte toode või meetod jääb patendinõudluse ulatusse, võib tegemist olla rikkumisega ja patendiomanik võib peatada ettevõtte tegevuse esitades hagi kohtusse. Kui kohus otsustab, et patendiõiguse rikkumine on aset leidnud, võidakse määrata kahjutasud ja muud hüvitised.

Taotluse menetluse käigus patendinõudlus tihti muutub, sageli muutub nende kaitseulatus kitsamaks, sest leitakse, et osa taotluses nõutud leiutisest ei ole uus (s.t on olemas patenditaotlusele vastanduv tehnika tase), või seetõttu, et patendiameti arvates on see, mis patenditaotleja on nõudnud, oluliselt laiem, kui ta on avaldanud oma selgituses, kuidas leiutist teostada. Viimast nimetatakse leiutise ebapiisavaks avamiseks.

Patendinõudlust on sageli keeruline lugeda. Patendinõudluse õiguslik tõlgendamine on ülesanne, millega kõige paremini tulevad toime patendivolinikud ja teised patendispetsialistid. Siiski tulevad inseneridele, teadlastele ja mäenedžeridele kasuks põhiteadmised patendinõudlusest arusaamiseks, et nad oleksid võimelised hindama, kas nende toode rikub kellegi patendiõigust või mitte. Alamoodulis C „Patendinõudlusest arusaamine“ on ettekanded, mille eesmärk on anda tudengitele patendinõudlusest arusaamiseks põhiteadmisi. Loeng põhineb tehnika eri valdkondadest pärit praktilistel näidetel.

Milline patent välja näeb?

- Bibliograafilised andmed
 - leiutaja, omanik, esitamise kuupäev, klass jt.
- Lühikokkuvõte
 - umbes 150 sõna; teiste patenditaotluste jaoks otsingu abivahend
- Leiutiskirjeldus
 - tehnika taseme kokkuvõte (s.o juba teadaoleva tehnika)
 - probleem, mida leiutis peab lahendama
 - selgitus ja vähemalt üks viis leiutise teostamiseks
- Nõudlus
 - määrab kindlaks patendikaitse ulatuse
- Joonised
 - selgitavad nõudlust ja leiutiskirjeldust

Põhimoodul 1

Kaitse oma ideid

17/41

Bibliograafilised andmed

Kes patenti taotleb, kes selle leiutas jne – valdkonna klass on otsinguks väga kasulik (selgitatakse hiljem).

Lühikokkuvõte

Kasulik patentide otsinguks ja kiireks otsingutulemuste sirvimiseks.

Leiutiskirjeldus

Sisaldab leiutise täielikku ja üksikasjalikku kirjeldust, nii et teistel oleks võimalik sellest aru saada ja järele teha.

Patendinõudlus

Määrab kindlaks patendikaitse ulatuse.

Joonised

Aitavad nõudlusest ja leiutiskirjeldusest aru saada ja neid tõlgendada.

Slaid 18

Patendi näide

See slaid näitab näidispatendi esilehte.

Taotlus esitati Euroopa Patendiametile 1986. aastal, pärast seda, kui sama leiutise kohta oli 1985. aastal esitatud patenditaotlus USA Patendi- ja Kaubamärgiametile. Patent anti välja 1992. aastal – kuus aastat pärast sisseandmist ja aasta enne seda, kui leiutaja sai selle leiutise eest Nobeli preemia.

Patendi peamine nõudluspunkt on (ei ole slaidil näidatud):

„Vähemalt ühe nukleiinhappes või nukleiinhapete segus sisalduva spetsiifilise nukleiinhappejärjestuse amplifitseerimise meetod, kusjuures iga nukleiinhape koosneb kahest võrdse või erineva pikkusega komplementaarsest ahelast, ja meetod sisaldab järgmisi etappe: (a) iga üksiku spetsiifilise amplifitseeritava nukleiinhappejärjestuse mõlemat ahelat töödeldakse praimeriga sellistel tingimustel, et iga üksiku amplifitseeritava järjestuse jaoks sünteesitakse nukleiinhappe ahelaga komplementaarne praimer ekstensiooniprodukt, kusjuures nimetatud praimerid valitakse selliselt, et nad oleksid oluliselt komplementaarsed iga spetsiifilise järjestuse erinevate üksikahelatega, nii et ühe praimerisünteesitud ekstensiooniprodukt, kui ta eraldatakse oma komplemendist, on matriitsiks teise praimerisünteesitud ekstensiooniprodukti sünteesil; (b) praimerisüntensiooniprodukt eraldatakse matriitsidest, millele nad sünteesiti, et saada üheaahelalisi molekule; ja (c) etapis (b) saadud üksikahelalisi molekule töödeldakse etapi (a) praimeritega nii, et praimerisüntensiooniprodukti sünteesiks kasutatakse etapis (b) saadud igaat üksikahelat kui matriitsi.“ (Euroopa patenditaotlus EP0502588A2)

 Europäisches Patentamt European Patent Office Office européen des brevets		 Publication number: 0 201 184 B1
EUROPEAN PATENT SPECIFICATION		
Date of publication of patent specification: 16.12.92 Int. Cl. ^A C12P 19/34, C12N 15/10, //C12Q1/68, C07H21/00		
Application number: 86302299.2		
Date of filing: 27.03.86 Divisional application 92201226.5 filed on 27/03/86.		
Process for amplifying nucleic acid sequences.		
Priority: 28.03.85 US 716975 25.10.85 US 791308	Proprietor: F. HOFFMANN-LA ROCHE AG Postfach 3255 CH-4002 Basel(CH)	
Date of publication of application: 17.12.86 Bulletin 86/46	Inventor: Mullis, Kary Banks 447 Beloit Avenue Kensington California 94708(US)	
Publication of the grant of the patent: 16.12.92 Bulletin 92/51		
Põhimoodul 1	Kaitse oma ideid	18/41

Slaid näitab näidispatendi **esilehte** avaldatud kujul.

Patenditaotluse esitajaks oli Cetus Corporation, leiutaja Kary Mullise tööandja. Kary Mullis leiutas polümeraasi ahelreaktsiooni, mis on biotehnoloogia üks põhilisi meetodeid.

Enne Euroopa patendi väljaandmist müüs Cetus Corporation selle ja teised sellega seotud patendid Hoffmann-La Roche AG-le (teadaolevalt ligikaudu 300 miljoni USA dollari eest). Seepärast näitab dokument omanikuna Hoffmann-La Roche'i.

Leiutaja sai Nobeli preemia keemias 1993. aastal.

Slaid 19

Leiutiskirjelduse struktuur

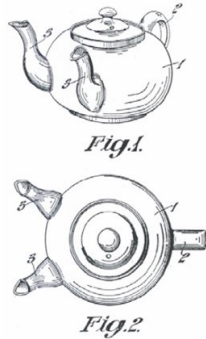
Slaidil näidatud punkte võib näha enamikus patendidokumentides leiutiskirjelduse osana. Need annavad umbkaudse ülevaate, mida patendidokumendi sellest osast oodata.

EPC, milles on kehtestatud juriidilised nõuded Euroopa patentide leiutiskirjelduste jaoks, reegel 42 ütleb:

- (1) Leiutiskirjeldus peab:
 - (a) määratlema **tehnikavaldkonna**, kuhu leiutis kuulub;
 - (b) ära näitama taotlejale teadaolevad **taustateadmised**, mis võivad olla kasulikud leiutisest arusaamiseks, Euroopa otsinguaruande koostamiseks ja Euroopa patenditaotluse ekspertiisiks. Soovitav on anda viited dokumentidele, mis kajastavad nimetatud taustteadmisi;
 - (c) avama leiutise patendinõudlusele vastavas mahus terminitega, mille põhjal on võimalik aru saada **tehnilisest probleemist**, isegi juhul, kui seda ei ole sõnaselgelt väljendatud ja selle **lahendusest**. Lisaks tuleb näidata leiutisega saavutatav **kasulik efekt** koos viidetega taustateadmistele;
 - (d) jooniste olemasolu korral kirjeldama lühidalt neil **kujutatut**;
 - (e) **kirjeldama üksikasjalikult vähemalt üht** patendinõudluse kohast leiutise **teostamise viisi**, kasutades vajadusel näiteid ja viidates joonistele, kui need on olemas;
 - (f) näitama sõnaselgelt ära, millisel viisil on leiutise objekt tööstuslikult kasutatav, kui see ei tulene ilmselgelt leiutiskirjeldusest või leiutise olemusest.
- (2) Leiutiskirjelduse peab esitama lõikes 1 toodud sisu ja järjestuse kohaselt, välja arvatud juhul, kui leiutise olemus tingib teistsuguse esitamise, mis võimaldab paremat arusaamist või lühemat esitust.

Leiutiskirjelduse struktuur

- Tehnika tase
 - teekann ühe tilaga
- Tehnika taseme puudus
 - aeganõudev
- Probleem lahendamiseks
 - vähendada täitmiseks kuluvat aega
- Lahendus
 - varustada teekann kahe tilaga
- Leiutise eelis
 - mitme tassi täitmiseks kuluv aeg väheneb

See slaid näitab patendis toodud leiutiskirjelduse tüüpilist struktuuri. Leiutiskirjeldus on seotud joonistega. Sageli ütleb üks pilt rohkem kui tuhat sõna!

Näidatud leiutis on pärit Ühendkuningriigist. Selle võib leida patenditaotlusest GB360253, mis esitati 1930. aastal.

Slaid 20

Mida saab patentida Euroopa Patendiametis?

Vastavalt Euroopa patendikonventsioonile antakse Euroopa patente kõikide tehnikavaldkondade leiutistele, tingimusel, et need on uued, omavad leiutustaset ja on tööstuslikult kasutatavad.

Euroopa patendi taotlemiseks peab leiutis olema uus ülemaailmselt; **enne esitamise kuupäeva ei tohi leiutis olla avalikkusele teatavaks saanud**; olgu see siis publitseerimise kaudu, konverentsi ettekanne, prototüübi esitlus või veebipäevik jne.

Lisaks sellele on leiutustaseme nõue, mida on küllalt keeruline hinnata, sest Euroopa Patendiamet peab leiutist võrdlema sellega, kas see oleks endastmõistetav kujutletava vastava ala asjatundja jaoks.

Taustateave

Euroopa Patendiamet kasutab leiutustaseme hindamiseks niinimetatud probleem-lahendus-lähenemist. Sellel lähenemisel on kolm põhilist etappi: (i) määrata lähim tehnika tase, (ii) määratleda reaalne tehniline probleem, mida lahendada hakatakse, ja (iii) hinnata, kas patendinõudluse kohane leiutis on lähimat tehnika taset ja reaalselt tehnilist probleemi arvestades vastava ala asjatundja jaoks endastmõistetav või ei.

Patentsuse kriteeriumid võivad riigiti erineda. Eriti erineb USA patendisüsteem paljude oluliste asjade poolest Euroopa süsteemist. Selles patendi õppekogumikus mainime ainult üksikuid, meie arvates tudengitele kõige rohkem huvi pakkuvaid erinevusi. Näiteks on sellistes riikides nagu USA ja Jaapan niinimetatud **grace-period** (tähtajapikendus): Pärast leiutise avalikustamist (mistahes viisil, vt ülalpool) võib *grace*-perioodi vältel (USA-s üks aasta) veel rahvuslikku patenti taotleda. Seega on tudengitel, kes on oma leiutise juba avaldanud, siiski võimalik mõningane patendikaitse saada.

Patente ei anta ideedele, kontseptsioonidele, avastustele, arvutiprogrammidele kui sellistele, majandusmeetoditele, õpetamismeetoditele, diagnoosimeetoditele, ravimeetoditele jne. Siiski, kui arvutialgoritmi kasutatakse tehnilise tulemuse saavutamiseks, näiteks elektroonilises kontrollis, saab seda patentida. Arvutialgoritmi tehniline efekt peab ületama programmi teostamisega kaasnevat tavapärast füüsikalist efekti (näiteks elektrivool, mis arvutamise ajal arvutit läbib). Teema kohta saab rohkem teavet Euroopa Patendiameti ekspertiisijuhendist (Guidelines for Examination C.IV.2.3.6) (<http://www.epo.org/guidelines>).

Igas õigussüsteemis on oma mittepatenditavad leiutised. Näiteks USA-s olid mõnda aega tarkvara kui selline ja ärimeetodid patenditavad. Siiski on hiljutised kohtuotsused seda praktikat piiranud.

Muud tingimused, mida peab täitma: leiutis peab olema tööstuslikult kasutatav ja ei tohi vastuolus olla avaliku korra ja moraali jne (vaata EPC artikkel 53). Näiteks võib tööstusliku kasutamise nõue olla takistuseks biotehnoloogia valdkonnas.

EPC artiklites 52 ja 53 on toodud põhjalik loetelu objektidest, mida Euroopas ei patentida. Artiklis 52 on toodud objektid ja tegevused, mida ei peeta leiutiseks, ja artiklis 53 on toodud need asjad, mis ei ole patenditavad, isegi kui need on leiutised. Euroopa patendikonventsiooni leiab <http://www.epo.org/law-practice/legal-texts/epc.html>.

Mida saab patentida Euroopa Patendiametis?

Leiutisi, mis ...

- **on uued** kogu maailmas (ei ole varasemat avaldamist)
- **omavad leiutustaset** (s.t ei ole endastmõistetav lahendus)
- on tööstuslikult kasutatav

Ei saa:

- ainult **ideid**, mida ei ole praktikas ellu viidud
- **tarkvara** kui sellist
- (välja arvatud algoritmid, mis toovad kaasa tehnilise tulemuse)
- **majandusmeetodeid**
- ravimeetodeid, taimesorte **jne.**
- ...

Vaata EPC artikleid 52 ja 53

<http://www.epo.org/patents/law/legal-texts/epc.html>

Põhimoodul 1

Kaitse oma ideid

20/41

See slaid viitab Euroopa Patendiametile esitatud patenditaotlustele (vastavalt Euroopa patendikonventsioonile ehk EPC-le).

Patent katab ainult neid leiutise aspekte, mis on uued ja omavad leiutustaset.

Märkus: USA-s on üheaastane *grace-period* – USA patenti võib taotleda ühe aasta jooksul **pärast** leiutise avalikustamist.

Patentimiseks peavad leiutised olema tööstuslikult kasutatavad, kuid patendiamet ei kontrolli, kas leiutisel on majanduslikku väärtust. Patenditaotluste jaoks on see nõue ainult väga harva tegelikuks takistuseks (erandid eksisteerivad näiteks mõnes biotehnoloogia valdkonnas).

Slaid 21

Mida ei tohi teha, kui mõeldakse patenditaotluse esitamise peale?

Selles slaidis selgitatakse lähemalt eelnevalt mainitud uudsuse nõuet. Et leiutis oleks uus, ei tohi leiutist enne patenditaotluse esitamise kuupäeva avalikustada (vaata allpool olevat märkust erandite kohta). Ainult **uusi aspekte** saab patendiga kaitsta.

Igasugune avalikustamine enne taotluse esitamise kuupäeva rikub leiutise uudsust. Avalikustamine võib olla leiutisest rääkimine loengus, seminaril või näitusel, artikli publitseerimine või blogi sissekandes selle mainimine. Ka leiutist sisaldava toote müümist võib pidada avalikustamiseks.

Seetõttu on oluline, et ei antaks teada (eriti kirjalikult) oma leiutisest mitte kellelegi enne patendi taotlemist. Siiski võib sellest rääkida kvalifitseeritud (registreeritud) juristidele, advokaatidele ja patendivolinikele, sest kõik, mis neile on räägitud või näidatud, on seaduslikult konfidentsiaalne. See tähendab, et kõik jääb saladuseks ja nad ei räägi seda kellelegi teisele edasi.

Kui aga peab kellegagi enne patendi taotlemist oma leiutise üle aru pidama, on abiks konfidentsiaalsusleping. Kui on mõttes oma leiutist kellelegi teisele avalikustada, tasub võimaluse korral konsulteerida kutselise patendivolinikuga või juristiga. Ühendkuningriigi Intellektuaalomandi Amet on kokku pannud täiendava informatsiooni konfidentsiaalsuslepingute kohta (<http://www.ipo.gov.uk/types/patent/p-applying/p-apply/p-cda.htm>).

Märkus

Tingimusel, et leiutis ei tohi olla enne patendi taotlemise kuupäeva avalikustatud, on mõned erandid. Üheks selliseks on, kui avalikustamine põhines ilmsel kuritarvitamisel taotleja suhtes. Vaata täpsemalt EPC artikkel 55: www.epo.org/epc.

Märkus tudengitele, kes on juba publitseerinud/avalikustanud oma leiutise

Mõnes riigis on pärast esimest publitseerimist võimalik rahvuslikku patenti taotleda, eeldusel et seda on tehtud teatud aja jooksul (*grace*-periood, üks aasta USA-s). Euroopas sellist *grace*-perioodi ei ole ja ükskõik milline publitseerimine või avalikustamine enne esimese taotluse esitamist rikub uudsust.

Mida ei tohi teha, kui mõeldakse patenditaotluse esitamise peale?

- Ei **publitseeri** enne esitamist
näiteks ei mingeid artikleid, pressiteateid, konverentsi ettekandeid/postreid/protokolle või blogi sissekandeid

- Ei **müü** enne esitamist tooteid, mis sisaldavad leiutist

- Ei mingeid loenguid ega **esitlusi** enne esitamist ilma **konfidentsiaalsuslepinguta**

- Küsi võimalikult kiiresti **professionaalset nõuannet!**
- Esita enne, kui teised seda teevad!

Põhimoodul 1

Kaitse oma ideid

21/41

Mäletad ühiskondlikku kokkulepet? Kui sa oled oma leiutise avalikkusele juba paljastanud, ei ole sul millegagi kaubelda, seega ei saa sa patenti. **See ei loe, et see olid sina, kes leiutise avalikuks tegi!**

Probleemi ei ole, kui sa tutvustad/publitseerid/müüd oma leiutist PÄRAST patenditaotluse esitamist.

Kui sa pead enne patenditaotluse esitamist rääkima potentsiaalsete klientide või investoritega, sõlmi nendega kõigepealt **konfidentsiaalsusleping!**

Slaid 22

Kuhu pöörduda patendi taotlemiseks?

Patenti peab taotlema kõikides riikides, kus kaitset soovitakse – ei ole sellist asja nagu rahvusvaheline patent. Sellegi poolest on patenditaotluse esitamiseks mitmeid võimalusi: rahvusliku patenditaotluse esitamine asukohariiki ja/või ükskõik millisesse riiki; patenditaotluse esitamine EPO-sse; rahvusvahelise patenditaotluse esitamine PCT kaudu. Kõigil neil võimalustel on oma eelised, puudused ja erinev hind ja ajakulu.

Euroopa patent on enamasti võrdväärne rahvuslike patentidega nendes riikides, mille jaoks see on välja antud. Viimased valib taotleja välja EPO liikmesriikide hulgast ja see mõjutab kulusid. Euroopa patendid annab välja EPO. Kui Euroopa patent on välja antud, on tal sarnane juriidiline mõju rahvuslike patentide kogumiga kõigis riikides, kus patendiomanik on otsustanud oma leiutist kaitsta. Euroopa patendi maksumus sõltub taotleja märgitud riikide arvust. Keskmiselt märgivad patenditaotlejad umbes kuus riiki, kus nad kaitset soovivad. Pärast Euroopa patendi väljaandmist ei tegele mitte EPO ükskõik milliste tekkivate kohtumenetlustega, nagu näiteks rikkumised või kehtetuks tunnistamised, vaid riigi või riikide, kuhu hagi esitati, riigisisene kohus.

Rahvuslikku või Euroopa patenditaotlust võib võtta aluseks, taotledes hiljem sama patenti teistes riikides. 12 kuu jooksul rahvusliku või Euroopa patenditaotluse esitamise kuupäevast arvates võib taotleja sama leiutise kohta esitada patenditaotluse ükskõik millisesse teise patendiametisse ja nõuda esmast esitamise kuupäeva kui „prioriteedikuupäeva“. See tähendab, et tema patenditaotlust selles riigis võetakse arvesse, nagu see oleks esitatud sellel „prioriteedikuupäeval“. See võib olla väga oluline, juhul kui vahepeal on mõni teine leiutaja taotlenud sama patenti selles riigis või kui keegi on avalikustanud sama leiutise. Terminit „prioriteedikuupäev“ kasutatakse seepärast, et kui kaks isikut taotlevad patenti samale leiutisele, siis esimesena taotlenud isikule (või USA-s esimesena leiutanud) antakse prioriteet, s.t isik, kes saab nõuda varasemat „prioriteedikuupäeva“, on enamikus õigussüsteemides see, kellele patent välja antakse.

Kui möödas on üle aasta enne veel mõne rahvusliku, Euroopa või rahvusvahelise patenditaotluse esitamist mõnda teise riiki, siis ei menetleta seda taotlust nii, nagu see oleks esitatud esmasel esitamise kuupäeval. See võib tähendada seda, et hilisemas patenditaotluses avatud leiutist ei peeta enam uudseks (vaata EPC artikkel 54(3)). Peale selle loetakse kõik vahepeal tehtud publikatsioonid tehnika taseme hulka kuuluvaks. Kui patenditaotluse algsest esitamisest on möödas rohkem kui 18 kuud, siis on see tavaliselt avaldatud ja rohkem patenditaotlusi sama leiutise kohta rahvusvaheliselt esitada ei saa, kuna leiutisel puudub ülemaailmne uudsus ja sellele ei saa nõuda varasemat prioriteeti.

Kuna patentimine paljudes maades võib olla väga kallid ja leiutise tulevikuväljavaated ei ole selged, on 12 kuud paljude patenditaotlejate jaoks väga lühike aeg. Kuid seda mõtlemise aega võib pikendada PCT taotlemissüsteemi kaudu 31 kuuni.

Kuigi PCT on peamine viis patendi rahvusvaheliseks taotlemiseks, viib PCT taotluse menetlus lõpuks mitme rahvusliku patendi ekspertiisini – ekspertiis toimub igas riigis, kus kaitset taotletakse (PCT taotlus võib viia ka Euroopa patendi taotluseni).

Kuhu pöörduda patendi taotlemiseks?

- **Rahvuslikud patendiametid**
 - rahvuslik patent kehtib ainult selles riigis, kus see on välja antud
 - alalise elukohata isikud saavad samuti patenti taotleda
 - üks aasta „prioriteeti” järgnevale taotlusele
- **Euroopa Patendiamet**
 - Euroopa patent on **samaväärne rahvuslike patentidega** nendes riikides, kus see on välja antud (taotleja valib riigid)
- **Patendikoostöölepingu kaudu**
 - vaid üks taotlus kuni 141 riigi jaoks
 - pärast taotluse algaasi läheb rahvusvaheline taotlus edasi paljudesse rahvuslikesse ametitesse patendiekspertiisi tegemiseks
 - **otsused koos kaasnevate kuludega võib edasi lükata** kuni 30–31 kuuni esitamisest (näiteks riikide valik, kuhu taotlus esitada)
- **Ei ole sellist asja nagu rahvusvaheline patent!**

Põhimoodul 1

Kaitse oma ideid

22/41

Ühe aasta jooksul patenditaotluse esmasest esitamisest võib taotleja esitada sama leiutise kohta taotluse teistesse patendiametitesse. Selliseid leiutisi menetletakse, nagu nad oleksid esitatud samal kuupäeval kui esmane taotlus (uudsuse ja leiutustaseme ekspertiisi juures).

PCT taotluse võib esitada rahvuslikule patendiametile, EPO-sse või otse Maailma Intellektuaalomandi Organisatsioonile.

PCT menetlus annab võimaluse esitada ühe taotluse, mis hiljem jaguneb paljudeks rahvuslikeks patenditaotlusteks. EPO aktsepteerib vastavalt PCT-le esitatud patenditaotlusi vastuvõtva ametina, rahvusvahelise otsingu instantsina, rahvusvahelise eelotsingu instantsina ja/või märgitud või väljavalitud ametina. Oluline on siiski rõhutada, et ei ole sellist asja nagu rahvusvaheline patent.

Ei ole rahvusvahelist patenti kui sellist, kuid on selline asi nagu rahvusvahelise patenditaotluse menetlus!

Slaid 23 (valikuline)

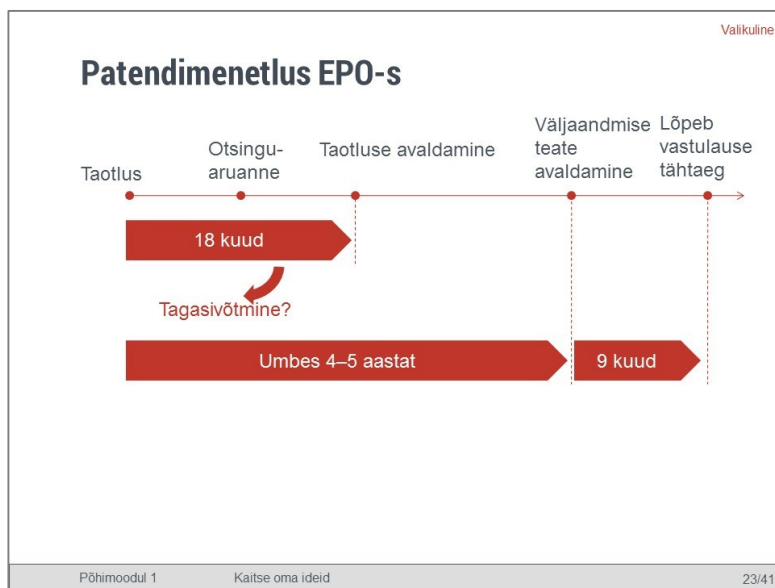
Patendimenetlus EPO-s

Pärast Euroopa patenditaotluse kättesaamist koostab patendiekspert otsinguaruande, mida kasutatakse leiutise uudsuse ja leiutustaseme ekspertiisiks. Otsinguaruandes esitab patendiekspert leiutisega seonduvad tehnika taseme dokumendid ja näitab, kas see tehnika tase vastandub patenditaotluse nõudlusele või mitte. Otsinguaruanne koostatakse ja saadetakse patenditaotlejale tavaliselt (aga mitte alati – selleks ei ole mingit seaduslikku nõuet) enne patenditaotluse avaldamist. Patenditaotluse võib tagasi võtta igal ajal. Üks sagedasemaid põhjuseid patenditaotluse tagasivõtmiseks on EPO otsinguaruandes toodud oluline vastanduv tehnika tase. Patenditaotluse tagasivõtmisega piisavalt vara saab taotleja selle avaldamist vältida.

Tavaliselt avaldatakse patenditaotlused 18 kuud pärast nende esitamist, kuid taotleja võib nõuda taotluse avaldamist enne tavapärase 18 kuu möödumist. (USA-s võib taotleja, kui ta ei soovi patenti kusagil mujal taotleda, paluda, et tema patenditaotlust ei avaldataks. Selle tulemusena antakse USA-s paljud patendid välja, ilma et taotlus oleks enne avaldatud.)

EPO annab patendi välja keskmiselt nelja või viie aasta pärast taotluse esmasest esitamisest (seisuga 2007). Selle peamine põhjus on pikk tähtaeg, mis on taotlejatele antud EPO teadetele vastamiseks (näiteks neli kuud) ja taotluste tegemiseks (näiteks ekspertiisiavaldus), samuti ka menetluses olevate taotluste suur hulk.

Pärast seda, kui EPO on patendi välja andnud, võib iga isik üheksa kuu jooksul esitada vastulause ja tõendusmaterjali, et patenti ei oleks pidanud välja andma (näiteks oli leiutis juba varem avalikustatud jne). Vastulause menetlus, mis toimub ainult vastulause esitamisel, lõpeb patendi täies mahus või muudetud kujul jõus hoidmisega või patendi tühistamisega. Üldiselt on patentidele vastulausete esitamiste arv üpris väike.

Otsinguaruanne koostatakse tavaliselt enne patenditaotluse avaldamist.

Taotlejad võivad oma taotluse igal ajal tagasi võtta, näiteks kui on leitud vastanduv tehnika tase.

Kui taotlus on piisavalt varakult tagasi võetud, siis taotlust ei avaldata.

Vastulause etapis võib kolmas osapool patendi vastu põhjendatud vastulause esitada, et patenti ei oleks pidanud välja andma (vastulause alused on piiratud).

Põhjused, miks patendi väljaandmine nii kaua aega võtab (mitte ainult EPO-s, vaid enamikus teistes ametites samuti):

- taotlejatel on pikk tähtaeg patendiameti teadetele vastamiseks;
- patentimise aktiivsuse ja rahvusvahelise patentimise kasvu tõttu on märkimisväärne hulk taotlusi ootel.

Avaldatud patenditaotlus pakub juba enne patendi väljaandmist piiratud kaitset (vaata EPC artikkel 67).

Slaid 24 (valikuline)

PCT menetlus

Patendikoostööleping (PCT) võimaldab taotlejatel patenti taotleda mitmes riigis ühe taotlusega, mis pärast rahvusvahelist faasi võib hargneda mitmeks rahvuslikuks patenditaotluseks. EPO aktsepteerib PCT kaudu esitatud patenditaotlusi vastuvõtva ametina, rahvusvahelise otsingu instantsina, rahvusvahelise eelotsingu instantsina ja/või märgitud või väljaalitud ametina.

PCT taotlused ei too kaasa rahvusvahelist patenti, vaid need jagunevad iseseisvateks rahvuslikeks patentideks. Seega, pärast esialgset PCT faasi vastab PCT patendi maksumus kõikide üksikute rahvuslike patentide maksumuse summale kõikides riikides, kus patenti on taotletud. Ülemaailmse kaitse kogumaksumus võib ulatuda kuni 100 000 euron (Gassmann jt (2007), Patentmanagement, lk 44).

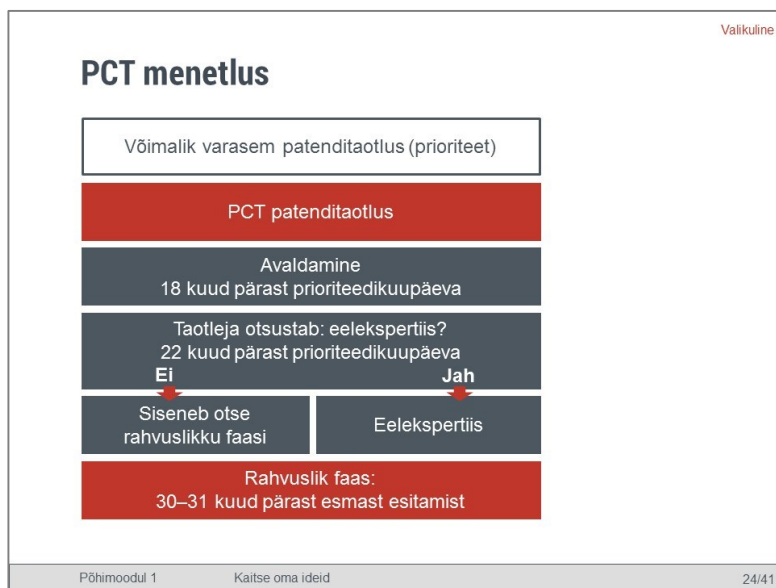
Tihti öeldakse, et PCT taotluse eeliseks on see, et kõikides riikides, kus kaitset taotletakse, saab taotluse esitamise tegelikku kuupäeva edasi lükata kuni PCT menetluse lõppemiseni. PCT taotlus annab taotlejale kuni 30 kuud (12 kuu asemel) otsustamiseks, kas leiutis on väärt pingutusi rahvusvaheliseks patentimiseks ja millistes riikides see kaitset vajab.

Kuna paljudes riikides on patendi taotlemine väga kulukas, on see lisaks saadav 18 kuud (või 19 kuud Euroopa patentidele) väga tähtis. PCT taotluse lõivud ise maksavad umbes 2600 eurot (lisaks patendivoliniku tavaline tasu), kuid hind sõltub paljustki, näiteks lehekülgede arvust ja märgitud riikide hulgast, kus kaitset taotletakse.

Euro-PCT menetluse tutvustamiseks vaata EPO Guide for Applicants Part 2: How to get a European patent (Part 2) – PCT procedure before the EPO („Euro-PCT“): <http://www.epo.org/applying/international/guide-for-applicants.html>. Ka PCT menetluse hulka kuulub otsinguaruanne. Tavaliselt edastatakse aruanne taotlejale umbes 4–5 kuud pärast rahvusvahelise taotluse esitamist (mõningatel juhtudel võtab palju kauem aega).

PCT taotluse võib esitada rahvuslikku patendiametisse, Euroopa Patendiametisse või otse WIPO-sse.

Sageli esitatud küsimused (ja vastused neile) on leitavad WIPO veebilehelt:
http://www.wipo.int/export/sites/www/pct/en/basic_facts/faqs_about_the_pct.pdf.

Peamised eelised:

- üks patenditaotlus kuni 141 riigi jaoks;
- rahvuslikud lõivud ja tõlkekulud lükkuvad edasi; tekivad ainult siis ja juhul, kui sisenetakse rahvuslikku faasi;
- rahvuslikku faasi sisenemist saab edasi lükata kuni 30 kuud (EPO: 31 kuud) pärast taotluse sisseandmist;
- võrreldes 12-kuulise prioriteedi tähtajaga: **otsuste ja kulude edasilükkamine kuni 18 kuud!**

Prioriteedikuupäev = leiutisele patendi saamiseks esmase taotluse esitamise kuupäev.

Slaid 25

Patentimise eelised ja puudused

Patendiomanikud võivad teistel keelata leiutise kasutamise. Kui leiutis puudutab toodet või meetodit, võib see tähendada, et konkurendid ei tohi samade tunnustega toodet valmistada ilma patendiomanikult saadud litsentsita. Seega naudib patendiomanik konkurentsieelist, mille saab muuta kasumiks.

Kuna Euroopa Patendiamet teeb Euroopa patentidele ekspertiisi, mitte lihtsalt ei registreeri neid, on patendiõigus kindlam kui paljud teised leiutiste jaoks võimalikud seadusliku kaitse vormid. Kehtiva patendiga naudivad leiutajad tugevat patendikaitset. Näiteks võib patendiomanik patendiõiguse rikkumise korral hagi esitada või lasta tollil patenditud toodete sissevedu tõkestada. Siiski peab märkima, et patendi jõustamise kulud võivad olla märkimisväärsed; vaata lähemalt slaidi 16 taustainfot „Patendiga antud õigused“.

Patente võib pärast nende väljaandmist tühistada, kas vahetult pärast patendi väljaandmist konkurendi poolt esitatud vastulause menetluse eduka tulemusena või hiljem kohtumenetluse tulemusena tühistamise või kehtetuks tunnistamise tõttu.

Patentide teine tähtis eelis on see, et leiutis muutub kaubeldavaks. Patendikaitse tõttu võib müüja ostust huvitatutele selgitada leiutise üksikasju sattumata ohtu, et leiutis varastatakse.

Patentimisel on ka mõned puudused. Esiteks, patenditaotlused avaldatakse 18 kuu pärast. See tähendab, et kõik (kaasa arvatud konkurendid) võivad 18 kuud pärast esitamise kuupäeva leiutise saladused teada saada. Peale selle, nagu eelnevatel slaididel näidatud, laia rahvusvahelise kaitse taotlemisel võivad patendid väga kulukad olla.

Mõnikord võib pikk, umbes 4–5-aastane ajavahemik taotluse esitamisest kuni patendi väljaandmiseni tähendada, et selleks ajaks, kui patent välja antakse, on leiutis juba iganenud. Siiski pakub avaldatud patenditaotlus teatud piiratud kaitset, nii reaalselt (konkurendid kardavad, et patent muudab nende investeeringud väärtusetuks) kui ka seaduslikku. Viimase kohta vaata täpsemalt EPC artikkel 67 (www.epo.org/epc).

Patentimise eelised ja puudused

Eelised

- Ainuõigus võimaldab investeerida ja saada investeeringutelt suuremat tulu
- Tugev, täitmisele pööratav seaduslik õigus
- Teeb leiutise kaubeldavaks (litsentsimine)

Puudused

- Paljastab leiutise konkurentidele (18 kuu möödumisel)
- Võib olla kallid
- Patent jõustub alles pärast väljaandmist (see võib võtta 4–5 aastat)

Patenditaotlused avaldatakse alati 18 kuu möödumisel esitamisest, siis muutuvad need kättesaadavaks interneti tasuta andmebaasides.

Patenditaotlused võivad **samuti** teatud määral kaitset pakkuda, kuna konkurendid võivad eeldada, et patent antakse välja ning võivad seetõttu hoiduda investeeringutest potentsiaalselt patendiõigust rikkuva toote turustamiseks.

Peale selle pakub patenditaotlus ka teatud seaduslikku kaitset (vaata taustainfot).

Märkused:

- üldiselt arvatakse, et patentidel on tugev ja täitmisele pööratav õigus, kuid isegi väljaantud patendid võivad kohtumenetluses osutuda kehtetuteks (s.t et kuigi patendiamet andis esiteks patendi välja, võis kohus hiljem nentida, et nad ei oleks pidanud seda tegema);
- patendiõiguste maksmine võib tähendada kohtusse minekut ja see võib olla kallid.

Slaid 26

Patentimise alternatiivid

Mõned leiutajad otsustavad oma leiutise patentimise asemel hoida seda saladuses või see lihtsalt avaldada, samal ajal kui teised ei hooli intellektuaalomandi õigustest ning ei tee ei ühte ega teist.

Kõige sagedasem põhjus leiutise sihilikuks avaldamiseks ilma seda patentimata on see, et avaldamise kulud on võrreldes patentimisega väga väikesed. Leiutise avaldamisel on see eelis, et teised ei saa sellele enam patenti taotleda. Patentimiseks peavad leiutised olema uued ja juhul, kui leiutis on juba varem avaldatud, siis „teine leiutaja“ ei saa sellele enam patenti. Sel viisil kindlustab „esimene leiutaja“, et kolmas osapool ei takista tal leiutise kasutamist. Leiutise avaldamise puuduseks on see, et seda ei saa ka esmane leiutaja hiljem enam patentida. Lisaks sellele paljastatakse leiutis avaldamisega konkurentidele. Kolmas osapool võib patentida täiustused ning see võib takistada alge leiutise edasist arendamist.

Teine võimalus vältida patentimise kulusid on leiutist saladuses hoida, samal ajal vältida ka leiutise paljastamist konkurentidele. See on eriti kasulik tootmisprotsesside puhul, mida on keeruline järgida või lõpptootest tuletada. Sellisel juhul on väga keeruline välja selgitada ja tõestada, et konkurent rikub patendiõigust. Niisiis võib ärisaladus anda eelise vältida info avaldamist ja samal ajal mitte loobuda palju tõhusamast patendi kaitsest. Leiutise saladuses hoidmine toob samuti sageli kulusid kaasa, vähemalt töötajate ja partneritega konfidentsiaalsuslepingute allkirjastamise kulud. Isegi kuigi ärisaladuse seadus pakub teatud määral kaitset, on seda raske täitmisele pöörata. Tuleb tõestada, et konkurendid on kasutanud ebaseaduslikke vahendeid ärisaladuse välja uurimiseks.

Ärisaladuse hoidmine võib olla riskantne, kuna konkurendid võivad leiutise tuletada valmistoost või sama leiutist sõltumatult arendada. Nad võivad isegi leiutisele patenti taotleda ja siis takistada sul oma leiutise edasist arendamist (ehkki esmasel leiutajal ei saa takistada leiutise kasutamist täpselt samal viisil nagu varem). Leiutise saladuses hoidmise teine puudus on see, et tihti on keeruline realselt saladust hoida. Juba 1985. aastal, isegi enne kui arvuti turvaauke sai ära kasutada laiaulatuslikuks tööstusspionaažiks, leiti uuringu tulemusena, et informatsioon uute toodete ja protsesside kohta saab konkurentidele teatavaks keskmiselt ühe aasta jooksul (Mansfield, 1985: How rapidly does new industrial knowledge leak out?, Journal of Industrial Economics, detsember 1985).

Viimane võimalus – mitte midagi teha seoses intellektuaalomandiga – on endastmõistetavalt kõige odavam viis leiutisega toimetamisel. Siiski, rohkem eeliseid sellel ei ole, kuid toob kaasa olulisi puuduseid: teised isikud võivad leiutise patentida, takistades sul selle kasutamist, kui sa ei suuda tõestada, et kasutasid seda varem. Sul ei ole ainuõigust – kõigil on lubatud leiutist kopeerida. Ja vastavalt ülalmainitud uuringule on väga tõenäoline, et ei lähe kaua aega, et teised su leiutise välja uurivad.

Muudeks patentimise alternatiivideks on aja eelis (olla esimene, kes on tootega turul), õppimiskõvera mõju (tehnoloogia õppimisega alustatakse varem ja seega hoitakse tehnilist eelist), võrgustiku mõju (luuakse esimesena kasutajate baas või tehniline standard) ja kliendisuhted. Uuringu kohaselt on need abinõud vähemalt sama tähtsad kui patendikaitse ja teised õiguslikud vahendid. Sellegipoolest ei rakendata neid ainult alternatiivina patendikaitsele, vaid kasutatakse tihti sellega koos.

Patentimise alternatiivid

Informatsiooni avalikustamine (avaldamine)

• Odav• Hoiab ära sama leiutise patentimise teiste poolt	• Ei paku ainuõigust• Paljastab leiutise konkurentidele

Salastamine (ärisaladuse tekitamine)

• Odav (kuid on saladuse hoidmise kulud)• Ei paljasta leiutist	• Ei kaitse lõpptootest tuletamise/ leiutise paljundamise eest• Raske ellu viia• „Saladused“ leکید sageli üpris kiiresti

Ei tee midagi

• Ei nõua pingutusi	• Ei paku ainuõigust• Konkurendid saavad tihti üksikasjadest teada

Põhimoodul 1

Kaitse oma ideid

26/41

Informatsiooni avalikustamine:

- leiutis võib olla avaldatud ükskõik millises ajalehes, ajakirjas, erialajakirjas, raamatus või avalikus tehnika taseme andmebaasis;
- avaldamine ei lase teistel sama leiutise jaoks patenti taotleda ja hoiab seega leiutise patendivabana (siiski võivad teised varasemad patendid efektiivselt blokeerida selle kasutamise).

Ärisaladused:

- kasutatakse sageli, eriti leiutiste puhul, mis ei täida patendikaitse tingimusi, ja tootmisprotsesside puhul, mida ei saa tuletada lõpptootte analüüsi tulemusena. Viimasel juhul oleks patendiõiguse rikkumist väga raske tõestada ja seega võib patent ebaefektiivne olla;
- tehnoloogiline teave leکید keskmiselt ühe aasta jooksul välja.

Lisaks veel täiendavad abinõud leiutise kaitseks: **aja eelis (turule mineku aeg)**, õppimiskõvera mõju, võrgustiku mõju (s.t kasutajate baasi loomine), kliendisuhted jne. Uuringu kohaselt on need võimalused **vähemalt sama tähtsad kui patendikaitse ja teised õiguslikud vahendid**.

Slaid 27

Kuidas patente kasutatakse?

Patente võib kasutada mitmel eesmärgil. Kõige sagedasem on ettevõtte toodete või protsesside kaitsmine järeletegemise eest. Selle tähtsus ettevõtte kasumi jaoks on ilmselge.

Eriti tegevust alustavate kõrgtehnoloogiliste ettevõtete maailmas sõltub majanduslik edukus tihti ettevõtte intellektuaalomandi õigustest, kuna paljudel juhtudel võivad juba olemasolevad suured konkurendid vastasel korral leiutise lihtsalt kopeerida ja müüa seda palju odavamalt. Investorid keelduvad tihti uude kõrgtehnoloogilisse ettevõttesse investeerimast, kui tema tehnoloogiat ei kaitse tugevad patendid. Seega, nagu on näidanud kõrgtehnoloogiliste ettevõtete kogemustele tuginevad uuringud, mängivad patendid tähtsat rolli ka selles, et meelitada uutesse riskantsetesse ettevõtetesse raha paigutama.

Patendid võivad täita ka teisi eesmärke peale ettevõtte toodete kaitsmise. Näiteks võivad omanikud oma patente teistele ettevõtetele litsentsida või kasutada neid konkurentide teadustööprojektide blokeerimiseks (s.t projekte, mis nende enda tehnoloogilist juhtpositsiooni ohustada võivad). Ja kindlasti on patente, mida lihtsalt ei kasutata.

Euroopa Komisjoni finantseeritud laiaulatusliku uuringu käigus koguti andmeid rohkem kui 7000 Euroopa patendiomanikult eri tööstusharudest. Tulemused annavad ülevaate sellest, kuidas patendiomanikud tegelikult oma patente kasutavad:

	Sise- kasutus (%)	Litsentsimine (%)	Rist- litsentsimine (%)	Litsentsimine ja kasutamine (%)	Konkurentide blokeerimine (ei kasutata) (%)	„Magavad“ patendid (ei kasutata) (%)	Kokku (%)
Elektrotehnika	49,2	3,9	6,1	3,6	18,3	18,9	100
Instrumendid	47,5	9,1	4,9	4,3	14,4	19,8	100
Kemikaalid ja farmaatsia	37,9	6,5	2,6	2,5	28,2	22,3	100
Tootmistehnika	54,6	7,4	2,0	4,9	15,4	15,7	100
Masinaehitus	56,5	5,8	1,8	4,2	17,4	14,3	100
Kokku	50,5	6,4	3,0	4,0	18,7	17,4	100

Jaotus tehnoloogilise klassi järgi. Vaatlusandmete arv 7711.

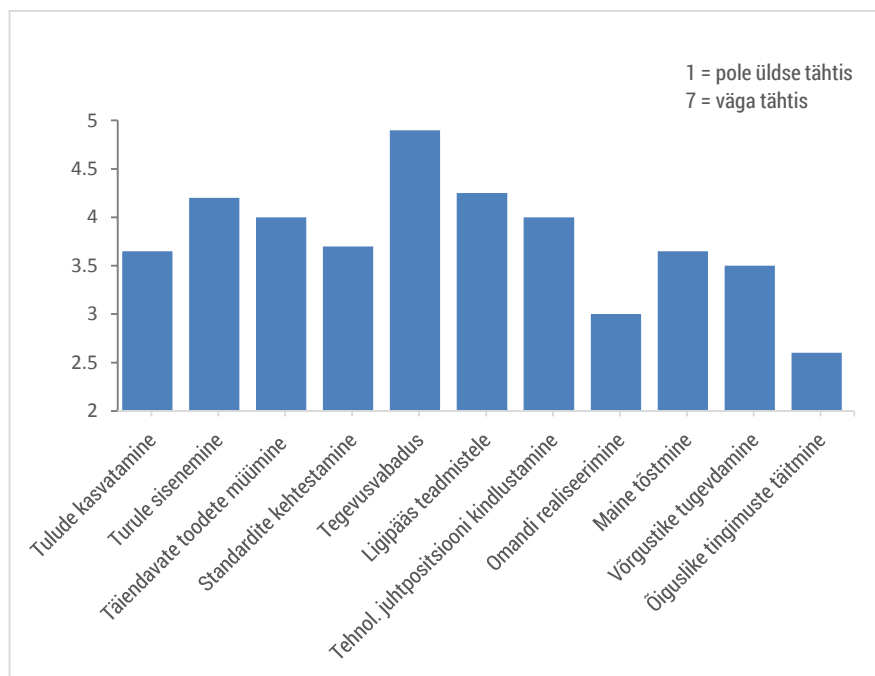
Allikas: Giuri *et al.* (2007): Inventors and invention processes in Europe: Results from the PatVal-EU survey, Research Policy, No. 36, pp. 1107–1127.

„Sisekasutus“ tähendab, et patenti kasutatakse ettevõtte poolt valmistatud toodete või nende tootmismeetodi teatud aspektide kaitsmiseks. „Litsentsimine“ tähendab, et patendiomanik lubab teisel ettevõttel litsentsitasu eest leiutist kasutada. „Ristlitsentsimine“ tähendab, et kaks või enam ettevõtet vahetavad vastastikku oma patentide litsentse. „Konkurentide blokeerimine“ tähendab, et patente kasutatakse mitte oma toodete või meetodite kaitsmiseks, vaid ainult selleks, et takistada konkurentidel leiutise kasutamist. „Magavad patendid“ on sellised, mida hetkel ei kasutata ühelgi eesmärgil.

Patentide kasutamises on suuri erinevusi sõltuvalt riigist, tööstusharust ja ettevõtte suuruselt. Näiteks on litsentsimiseks kasutatavate patentide protsent kõige kõrgem biotehnoloogias.

Litsentsimine võib olla leiutisest kasusaamise vahendiks ilma, et peaks toodet tegelikult tootma ja/või ettevõtet asutama. Siiski hiljutise uuringu kohaselt ei ole litsentsitasude kogumine litsentsimistegevuse ainus eesmärk (vaata allpool). Tihti on litsentsileping teise ettevõtte patentidele ja teadmistele ligipääsu vahendiks. Ligipääs kolmanda osapoole patentidele võib olla otsustava tähtsusega. Tööstusharudes, kus leiutised tuginevad üksteisele ja toote tegemine on seotud suure hulga patentidega (nagu pooljuhtide ja telekommunikatsiooni valdkonnas), on ristlitsentsimise lepingud tavalised. Ristlitsentsimisest saab rääkida, kui kaks ettevõtet annavad vastastikku teineteise patentidele litsentse.

Patendi litsentside teine tähtis otstarve on standardite kehtestamine (tuntud standardid, millele on aidanud kaasa patendilitsentsid, on näiteks CD, DVD, MP3 jt). Peale selle võib konkurentidele litsentsimine vajalik olla, kuna tarbijad võivad nõuda teise päritoluga tooteid (näiteks autotööstuses). Järgnev diagramm näitab põhjuseid, miks ettevõtted oma patente teistele litsentsivad.

Allikas: Lichtenthaler, U. (2006): Leveraging knowledge assets, DUV.

Viimastel aastatel on patentide „uus“ kasutamine tekitanud vaidlusi: kasutatakse ära viga patendisüsteemis ja ei kaitsta enda uuendusi, vaid pressitakse välja suuri rahasummasid edukatelt uuendajatelt. Seda vaieldavat praktikast on ülekaalukalt (kuid mitte ainult) täheldatud USA-s ja tavaliselt toob see kaasa patendi rikkumise hagi esitamise ja seotud toodete tarne ajutise katkestamise, mille eesmärgiks pole mitte oma toodete ainuõiguse kaitsmine, vaid lihtsalt suure summa väljapressimine kohtuväliselt või lõpliku kohtuotsusega. Sel viisil toimivad ettevõtted, kes ei tegele ise teadus- ja arendustegevusega, vaid ainult litsentsitasude ja rikkumiste kahjutasude väljapressimisega, on tuntud kui patenditrollid.

Sellise tegevuse kontsentratsioon USA-s on tingitud riigi õigussüsteemi eripäradest. Esiteks on rikkumise kahjutasud, mida patendiõigust rikkuvad ettevõtted peavad maksma, USA-s tihti palju kõrgemad kui mujal; teiseks saab USA-s patendiomanik väidetavalt patendiõigust rikkuva toote turustamist takistada juba enne lõplikku kohtuotsust ja enne kui kostjal on olnud võimalust tõestada, et patent on tegelikult kehtetu (viimane kehtib paljudes riikides, sealhulgas näiteks Saksamaal); kolmandaks annab USA patente palju rohkematele objektidele kui teised riigid (eelkõige tarkvarale ja ärimetoditele) ja nendes valdkondades on eriti raske tehnika taset määrata. Tulemuseks on USA Patendi- ja Kaubamärgiameti väljaantud teadmata arv kehtetuid patente ja mõnda neist kasutatakse nüüd innovaatilistele ettevõtetele surve avaldamiseks. Lõpuks on patendiõiguse rikkumise süüdistuse kaitse USA-s väga kalline, kulutused võivad sageli olla suuremad kui 1 miljon dollarit, seda isegi juhul, kui kostja edukalt tõestab, et nad ei ole patendiõigust rikkunud.

Sellist liiki tegevust võib täheldada mitte ainult patentide valdkonnas, vaid ka intellektuaalomandi teiste vormide juures, nagu näiteks autoriõigus (näiteks vaata kuulsat juhtumit SCO Group ja LINUX operatsioonisüsteem: http://en.wikipedia.org/wiki/SCO-Linux_controversies).

Kuidas patente kasutatakse?

- Kaitseb tooteid ja meetodeid
 - suureneb käive ja kasum
 - tõmbab ligi investoreid
- Litsentsimine
- Ristlitsentsimine
- Blokeerib konkurente
- Maine kasv
- ...
- Ei kasutata

Põhimoodul 1

Kaitse oma ideid

27/41

Enamik patente on väärt alla 300 000 euro, kuid üks sajast on väärt rohkem kui 100 miljonit eurot (Euroopa PATVAL uuring).

USA ülikoolid saavad ligikaudu 1,5 miljardit dollarit – umbes 3% oma aastasest teadustegevuse eelarvest – patentide litsentsitasudelt (AUTM US Licensing Survey 2004).

Rohkem kui 7000 patendi uuringu tulemused:

	% kõigist patentidest
Oma toodete/protsesside kaitse	50%
Ainult litsentsimine	6%
Litsentsimine ja kasutamine	4%
Ristlitsentsimine	3%
Konkurentide blokeerimine	19%
Ei kasutata (veel)	17%

(Olulised erinevused riikide, tööstusharude ja ettevõtte suuruse järgi)

Allikas: Giuri *et al.*, 2007.

Ristlitsentsimine on mõningates tööstusharudes väga oluline. Meenuta mobiiltelefoni näidet: tavalisse mobiiltelefoni pandud tehnoloogia on kaitstud nii paljude patentidega, et enamik mobiiltelefoni ettevõtteid peavad sõlmima ristlitsentsimise lepinguid, et lubada üksteisel vastavaid patente kasutada.

Slaid 28 (valikuline)

USA ülikoolide litsentsitulud

Patendid on innovatsiooni kaitsmise oluliseks abinõuks mitte ainult ettevõtetele ja üksikleiutajatele, vaid ka ülikoolide jaoks.

Käesolev diagramm näitab USA ülikoolide kogu litsentsitulu ajavahemikul 1991–2004 (Euroopa kohta vastavad andmed puuduvad). Uuringust ei võtnud osa kõik ülikoolid, nii et tegelikud summad on kõrgemad, kui siin näidatud.

2004. aastal said USA ülikoolid litsentsitasusid ligikaudu 1,4 miljardit dollarit. Oma leiutiste patentimisega said ülikoolid täiendavaid rahalisi vahendeid, ettevõtted said patentide kaudu teada uutest tehnoloogiatest ja patenditud tehnoloogiate kommertsialiseerimiseks võidi asutada uusi ettevõtteid.

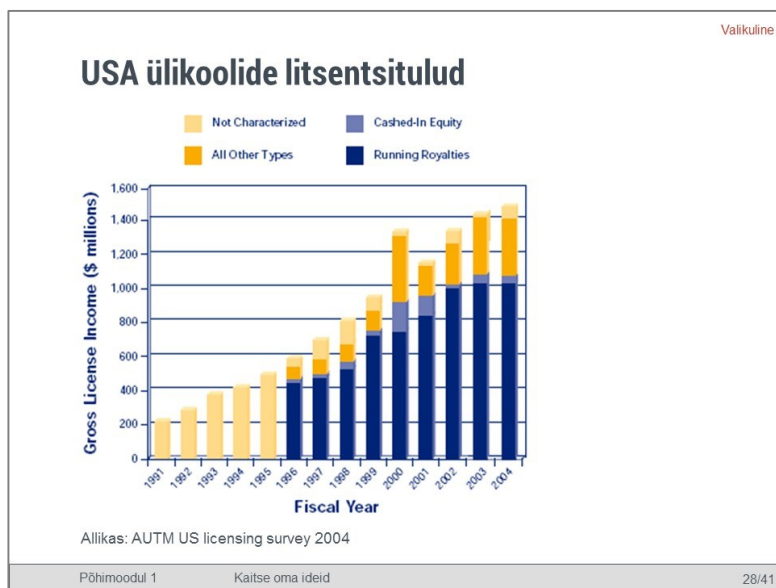
Oluline on märkida, et ülikooli juures tehtud leiutise patentimine ei tähenda tingimata teistel teadlastel leiutise kasutamise keelustamist. Pigem tähendab see, et ülikool võib vabalt valida, keda maksustada leiutise kasutamise eest ja kui palju. Näiteks lasevad ülikoolid tihti teistel ülikoolidel leiutist tasuta kasutada, samal ajal kui ettevõtetelt võetakse väikest litsentsitasu. Neid litsentsitasusid saab seejärel kasutada edasiste teadustööde finantseerimiseks.

Ülikoolide patentimistegevust kritiseeritakse sageli seetõttu, et avaliku sektori poolt rahastatava teaduse, eriti projektide, mida finantseerib National Institute of Health USA ülikoolides, intellektuaalomandi õigused on mõningatel juhtudel läinud farmaatsias ja biotehnoloogias eraettevõtete kätte. See on USA Bayh-Dole'i seaduse, mis väidetavalt kahjustab avalikku huvi, tahtmatu tagajärg.

Täiendavad andmed

Milken Institute'i uuringu kohaselt teenivad USA ülikoolid keskmiselt 27 825 dollarit litsentsitulu teadustöökulutatud iga 1 miljoni dollari kohta. Euroopa ülikoolides on vastav näitaja 11 988 dollarit. Tuleb eeldada, et see erinevus ei ole tingitud mitte USA kõrgemast teadustöö tasemest, vaid ulatuslikumast ja professionaalsemast patentide kasutamisest USA ülikoolides.

USA haridusministeeriumi kohaselt oli 2004. aastal kolm miljonit kõrgkooli lõpetajat. Seega oli litsentsitulu tudengi kohta võrdväärne 470 dollariga.

USA ülikoolides annavad litsentsitasud teadusuuringute eelarvesse umbes **3%** (võrdluseks Euroopas 1,1%).

Slaid 29 (valikuline)

Euroopa patentide väärtus

Käesolev diagramm illustreerib 2004. aastal läbi viidud laiaulatusliku uuringu tulemusi. Diagramm näitab Euroopa Patendiametis taotletud patentide jagunemist mitteametliku väärtuse järgi (pööra tähelepanu ligikaudsele logaritmilisele skaalale horisontaalteljel, mis näitab väärtust). Nende hinnangute alusel on umbes 50% kõigist patentidest väärt kuni 300 000 eurot, umbes 20% on väärt 300 000 kuni 1 miljon eurot ja 3% on väärt 100 miljonit või rohkem.

Jaotus on ebaühtlane; paljud patendid on madala väärtusega ja väga vähesed patendid on kõrge väärtusega. Seepärast ei ole mõttekas arvestada keskmist väärtust (ligikaudu 6 miljonit selle uuringu kohaselt) tüüpilise patendi väärtusena. Pigem on tüüpilise patendi väärtus 300 000 eurot, mis on jaotuse mediaanväärtus.

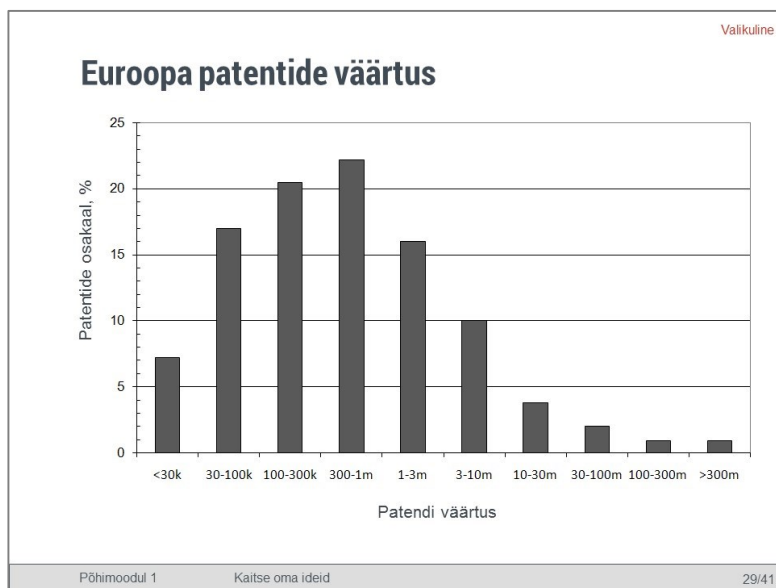
Kontekst

Küsimustik saadeti juhusliku valimi alusel leiutajatele, kes taotlesid Euroopa Patendiametist patenti ajavahemikul 1993–1997. 27 000 küsitlusest tagastasid küsimustiku 9600 leiutajat. Ühes küsimuses paluti leiutajal hinnata, arvestades kogu infot, mis neile senini teatavaks on saanud, rahasummat, millega patendiomanik oleks võinud patendi müüa oma kõige tugevemale konkurendile patendi väljaandmise päeval. Leiutajad vastasid valides ühe siin näidatud kümnest väärtuskategooriast.

Andmete allikas

Ceccagnoli *et al.* (2005), Study on evaluating the knowledge economy – What are patents actually worth?; Euroopa Komisjoni lõppraport, No. MARKT/2004/09/E; kättesaadav:

http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/patentstudy-report_en.pdf, p. 27.

Siin näidatud arvud kujutavad uuringu vastuseid, mis saadi rohkem kui 9000 leiutajalt, kes taotlesid patenti Euroopa Patendiametist 1990-ndatel. Leiutajaid küsitleti 2004. aastal, tükk aega pärast patendi taotlemist.

Keskmine väärtus: ligikaudu 6 miljonit eurot.

Mediaanväärtus (50% väärtusest vähem/rohkem): 300 000 eurot = **tüüpiline** väärtus.

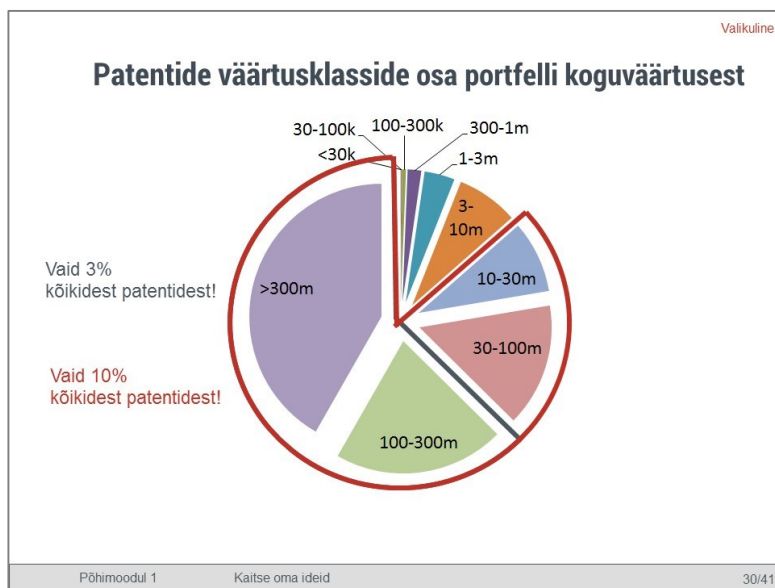
Allikas: Ceccagnoli *et al.*, 2005.

Slaid 30 (valikuline)

Patentide väärtusklasside osa portfelli koguväärtusest

Käesolev diagramm näitab sama andmete kogumit, mida eelmine diagramm, kuid see kujutab iga patendikategooria (väärtusklassi) ligikaudset osa kõikide uuritud patentide koguväärtusest. See annab ettekujutuse Euroopa patentide mastaapse portfelli arvatavast väärtuse jaotusest.

Kohe on selge, et patendid, mille väärtus on alla 300 000 euro, ei anna olulist panust üldisesse portfelli väärtusesse. Ometi kuulub rohkem kui 50% kõikidest patentidest sellesse patentide kategooriasse, mis koguväärtuse suhtes on vähese tähtsusega. Rohkem kui 50% sellest mastaapsest patendiportfelli koguväärtusest pärineb kolmelt protsendilt kõrge väärtusega patentidest. Rohkem kui 80% koguväärtusest on pärit vähem kui kümne protsendilt kõikidest patentidest.

Rohkem kui 50% koguväärtusest on pärit ainult kolmelt protsendilt kõikidest patentidest.

Rohkem kui 80% koguväärtusest on pärit ainult kümnel protsendilt kõikidest patentidest.

Niisiis, mastaapses patendiportfellis peaks tähelepanu keskendama väiksele hulgale kõrge väärtusega patentidele!

Allikas: Ceccagnoli *et al.*, 2005.

Slaid 31 (valikuline)

Patentide haldamine

Et patendisüsteemist kasu saada, peavad nii olemasolevad kui alustavad ettevõtted selles valdkonnas otsuste tegemiseks kavandama strateegia. Patendistrateegia peab sõltuma ettevõtte üldstrateegiast.

See peab peegeldama ettevõtte põhilist motivatsiooni patentimiseks. Selleks võib keelata konkurentidel sama toote valmistamise, see võib olla uurimus- ja arendustegevusele keskendumine ja tehnoloogia litsentsimine tootjatele või tegutsemise vabaduse saavutamine (vältida keeldu olulise tehnoloogia kasutamiseks). Loomulikult taotlevad paljud ettevõtted mitut eesmärki üheaegselt. Ometi aitab teadmine, millele keskenduda ja miks, igapäevases tegevuses otsuseid vastu võtta. Samuti peaks patendistrateegia sisaldama ideid, kas nendest eesmärkidest peetakse kinni ründaval viisil (näiteks ennetavalt patendiõiguse rikkujaid otsides ja neid kohtusse kaevates) või kaitsval viisil (näiteks leiutist avalikustades patentimise asemel). Lõpuks määravad ettevõtte tegevuse amplituuda, finantsressursid ja ärimudel kindlaks selle rahvusvahelise patendistrateegia (tuleta meelde, et patendiõigused on territoriaalsed – ei ole sellist asja nagu rahvusvaheline patent).

Patendiinfo on oluline teema patentide haldamise juures. Hädavajalik on olla kursis teaduse ja tehnoloogiaga (vaata alates slaidist 36). Pealegi saab ettevõtte vältida teiste ettevõtete patendiõiguse rikkumisi ainult aktiivselt selliseid patente otsides. Tänapäeva komplitseeritud tehnoloogilisel (ja patendi)maastikul on see keeruline, kuid hädavajalik ülesanne. Kui kellegi toodangut kaitsva patendi ülesleidmine ebaõnnestub (teiste sõnadega: patendiõigust rikutakse), võib see minna väga kalliks. Meenuta kuulsat RIM vs. NTP juhtumit, kus tootja RIM maksis rohkem kui 600 miljonit dollarit patendiomaniikule NTP (vaata http://en.wikipedia.org/wiki/NTP,_Inc.).

Patendiinfo võimaldab innovaatoritel ka teada saada, kes on teatud valdkonnas põhimängijad ja milline on nende patendipositsioon ja strateegia. Seetõttu on see hindamatu infoallikas põhjaliku tehnoloogilise strateegia väljatöötamise juures kasutamiseks.

Kuna patendid on paljude kõrgtehnoloogiliste ettevõtete jaoks oluliseks vahendiks ja tähtsaks väärtuse allikaks, võib neid kasutada selleks, et veenda investoreid investeerima või pankasid krediiti andma. Riskikapitali ettevõtted, mis investeerivad kõrgtehnoloogilistesse *start-up*-ettevõtetesse, nõuavad tavaliselt tugevat patendipositsiooni kui eeltingimust investeeringu kaalumiseks.

Mõned patendid kujunevad tähtsaks konkurentsivahendiks. Kasutades patendiasjatundjate nõu, peaks selliseid patente tugevdama, näiteks toetades neid täiendavate patentidega ja muu intellektuaalomandiga.

Enamikus riikides kaotab patent kehtivuse, kui omanik ei maksa korrapäraselt patendi kehtivusaasta lõivu, seega on tähtaegade jälgimine oluline ülesanne (sageli teostatakse patendivolüniku teenusena).

Kõik patendid ei ole väärtuslikud. Tegelikult, paljud patenditaotlused, mis tundusid kasutoovad leiutise tegemise ajal, osutuvad hiljem tähtsusetuks või on lihtsalt vananenud. Kui patendiportfelli ülevaatamisel leitakse selliseid patente või patenditaotlusi, võib need tagasi võtta või lasta neil kehtetuks muutuda, et raha kokku hoida.

Valikuline

Patentide haldamine

- **Patendistrateegia**
 - Ründav/kaitsev
 - Rahvusvahelistumine
 - Kasutamise viis: litsentsimine või ise kasutamine
- **Patendiinfo**
 - Olla kursis tehnoloogiaga
 - Vältida patendiõiguse rikkumist
 - Saada aru konkurentsimaastikust
- **Kommunikatsioon**
 - Kogu kokku veenev tõestus, et sinu patendid on väärtuslikud
 - Informeeri investoreid ja pankasid, kliente ja potentsiaalseid töötajaid
- **Hooldus**
 - Maksa kehtivusaasta lõivu, jälgi tähtaegu
 - Kindlusta olulisi patente ja vabane väärtusetutest

Põhimoodul 1Kaitse oma ideid31/41

Patendistrateegia peaks toetama ettevõtte üldist strateegiat.

Ründav: näiteks aktiivselt otsides patente rikkuvaid ettevõtteid.

Kaitsev: näiteks avalikustamine patentimise asemel.

Rahvusvahelistumine: patendid on territoriaalne õigus. Riigis, kus ettevõtte ei ole aktiivne, võivad ikkagi olla litsentsimise võimalused.

Konkurentsimaastik: patendiinfo sisaldab üksikasjalikku informatsiooni enamiku konkurentide kohta üle maailma. Kui korralikult analüüsida, võib see anda olulist informatsiooni tööstuse kohta üldiselt ja eriti konkurentide strateegia kohta.

Slaid 32

15–25% kogu uurimistöö saavutustest on kasutu

Paljud uurijad, teadlased ja insenerid ei uuri vanu leiutisi enne uue projektiga alustamist. Selle tõttu on paljude uurimisprojektide tulemuseks see, mida teised on juba publitseerinud ja võib-olla isegi patentinud. Paljudel juhtudel saavad leiutajad alles siis teada, et nende leiutis on juba patentitud, kui patendiamet neid taotluse ekspertiisi tulemusena sellest informeerib.

Dubleeriva teadus- ja arendustegevuse (T&A) täpne ulatus pole teada, kuna sellist statistikat ei ole saadaval. Kuid kuna patendiametid otsivad viimse kui ühe patenditaotluse kohta eelnevaid leiutisi, siis on neil mingi ettekujutus sellise nähtuse ulatusest olemas. Austria Patendiameti hinnangul raisatakse Euroopas igal aastal 60 miljardit eurot juba leiutatud asjade leiutamisele (<http://www.patentamt.at/geschaeftsbericht2006/de/srvverschenken.html>).

Austria Leiutajate Liidu president märkis 2005. aastal, et topelttöö levik teadus- ja arendustegevuses tähendab seda, et „Austrias tegutsevast 30 000 leiutajast kuni 10 000 töötavad kasutult“ (vaata Mario Wally (2005): "Doppelt gemoppelt", profil extra, February 2005, pp. 24–25).

ProVendis, mitmete Saksa ülikoolide tehnoloogiasiirde agentuur, hindab investeeringute suuruseks T&A dubleerimisse Saksamaal 12 miljardit eurot igal aastal või 25% T&A kogukuludest.

Seega tuleb arvestada järgmist:

- uuri läbi erialaajakirjad ja patendid (ja teised informatsiooniallikad), enne kui alustad uue projektiga;
- otsi uuesti projekti vaheetapis; sinu projekti eesmärk võib olla muutunud ja võib-olla on ka teised leiutajad aktiivseks muutunud.

25% kõigist T&A kulutustest ...

... raisatakse igal aastal leiutiste peale, mis on juba leiutatud.

Ära alusta oma T&A enne, kui pole tehtud otsingut!

T&A tulemuste kordamine maksab ainuüksi Euroopas kuni 60 miljardit eurot aastas.

Austria Patendiameti hinnangul raisatakse Euroopas 60 miljardit eurot aastas, sealhulgas 1 miljard eurot Austrias.

Austria Leiutajate Liidu presidendi hinnangul (2005) 30 000 Austrias tegutsevast leiutajast kuni 10 000 töötavad asjatult.

Tehnoloogiasirde agentuuri ProVendis hinnangul raisatakse 25% kõigist Saksamaa T&A investeeringutest juba tehtud T&A kordamisele.

- Vaata uuesti läbi kirjandus (kaasa arvatud artiklid ja patendid), **enne kui alustad** projekti.
- Otsi uuesti projekti **vaheetapis**: sinu projekt võib olla muutunud ja ka teised leiutajad võivad olla aktiivseks muutunud.

Slaid 33 (valikuline)

Ratta taasleiutamine – sõna otseses mõttes

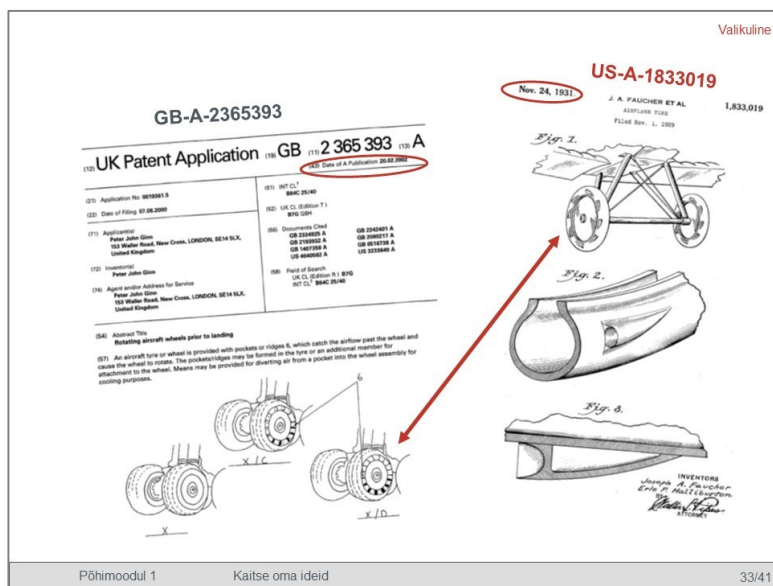
Lennukirataste taasleiutamine

Slaid 32 annab hinnanguid teadus- ja arendustegevuse kordamise ulatusele. See slaid tutvustab praktilist näidet, kus keegi sõna otseses mõttes taasleiutab ratta.

2000. aastal esitati patenditaotlus leiutisele, mis lahendab lennukirataste ülisuure kulumise (või isegi lõhkemise) probleemi, mille põhjustab maandumisel tekkiv ülisuur kiirendus. Leiutises kasutati rattarehvi küljel väikeseid taskuid, mis panevad ratta tuules pöörlema, ilma et oleks vaja täiendavat elektrimootorit. Mida leiutaja ei teadnud, oli see, et selline leiutis oli tehtud juba lennundustehnika algusaastatel: 1929. aastal esitati (ja peaaegu unustati) USA patenditaotlus, mis kirjeldas sama leiutist.

See juhtum tõstab esile kaks tähtsat punkti:

- otsing patendikirjanduses on vaeva väärt;
- paljud inimesed on välja mõelnud nutikaid lahendusi (tihti kaua aega tagasi). Probleem, millele lahendust otsitakse, võib olla juba lahendatud ja lahendus võib olla vaba kasutamiseks (1929. aasta patendi kehtivus sai ammu läbi).

Slaid 34

Palju infot saab kätte ainult patentidest

Patendid kui unikaalne informatsiooni allikas

Uuringud näitavad, et ligemale 80% patendidokumentides sisalduvast infost ei ole võimalik kusagilt mujalt leida (vaata viiteid allpool).

Täpne protsent sõltub tehnika valdkonnast ja teadmiste väärtusest. Mida väärtuslikum teaduse või tehnika infokild on, seda tõenäolisemalt see patendis avaldatakse.

Hiljutises laiaulatuslikus keemia valdkonna uuringus (Bregonie, 2005, vaata allpool) jälgiti teadusajakirjades ja patendikirjanduses kokku 34 000 uut keemilist ühendit eri valdkondadest, nagu polümeerid, sulamid jne. Leiti, et sõltuvalt valdkonnast kuni 77% uutest ühenditest avaldati ainult patentides ja mitte ajakirjades. Kokku 10 300 ühendit (30%) võis leida ainult patentidest. Ainult 1200 patentides dokumenteeritud ühendit (11% nendest, mis leiti patendidokumentidest) olid publitseeritud ka ajakirjades.

Lisaks sellele, et paljusid T&A tulemusi pole ajakirjades, on veel teinegi oluline erinevus kahe infoallika vahel: uurimistöö artiklid keskenduvad uurimistöö leidudele (panustatakse teadusele), samal ajal kui patendid keskenduvad sellele, kuidas leiutis tegelikult tööle panna.

Ainult erialaajakirjade uurimine tähendab suure hulga väärtuslike teadmiste välja jätmist.

Peale selle ei taha ettevõtted tihti avalikustada oma uute toodete arendustegevust ja ei esita sellist informatsiooni avalikult. Kuid väga vähesed ettevõtted loobuvad tahtlikult patendikaitsest selle nimel, et konkurente uute toodetega üllatada. Kuna kõik patenditaotlused avaldatakse 18 kuu möödumisel prioriteedikuupäevast, siis sisaldavad patendiandmed uut informatsiooni ettevõtte uue toote arendustegevuse kohta, mida ei ole võimalik kusagilt mujalt leida.

Ajafaktor

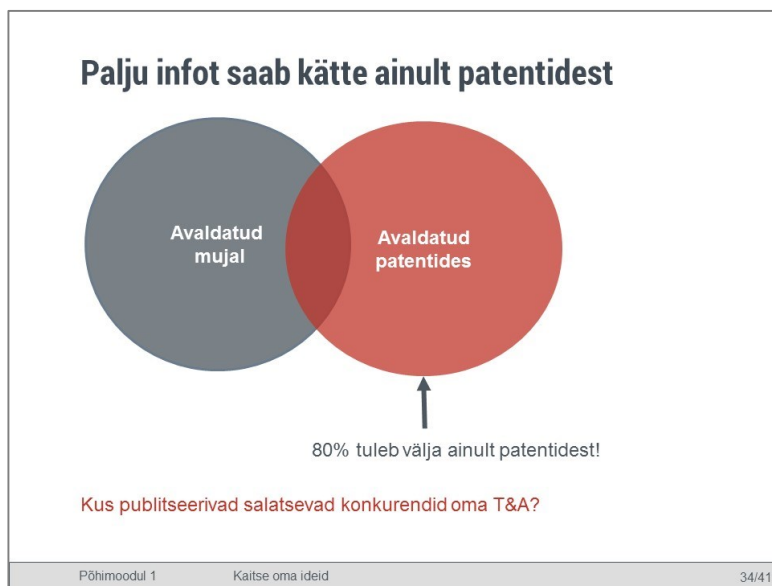
Patenditaotluse avaldamiseni läheb 18 kuud, mis võib tunduda pika ajana. Kuid erialaajakirjades avaldamine võtab samuti aega. Paljudel juhtudel avaldatakse patenditaotlus enne analoogset teaduslikku artiklit. Seda küsimust vaadati ülalmainitud keemiliste ühendite uuringu käigus (Bregonje, 2005). Autorid leidsid, et ligikaudu 50% juhtudest, kus uut keemilist ühendit kirjeldati nii ajakirjas kui patendis, oli patent avaldatud varem.

Patendiinfo täiendavad eelised

- Patentidel on üle maailma ühtne struktuur.
- Peaaegu kõiki patente saab vaadata tasuta. Nii et ligipääs neile ei sõltu sinu raamatukogu eelarvest.

Viited

- Demidowicz, B. K., Oppenheim, C. (1981), The overlap of patent and journal literature on animal feedstuffs, *World Patent Information*, 3: pp. 82–83.
- Eisenschlitz, T. S., Lazard, A. M., Willey, C. J. (1986), Patent groups and their relationship with journal literature, *Journal of Information Science*, 12: pp. 53–58.
- Walker, R. D. (1995), *Patents as Scientific and Technical Literature*, Metuchen, N.J.: The Scarecrow Press.
- Bregonje, M. (2005): Patents: A unique source for scientific information in the chemical industry?, *WPI*, No. 27, pp. 309–315.

Ligikaudu 80% patentides leiduvast infost ei ole kusagil mujal sama põhjalikult välja toodud.

Patendid pööravad tähelepanu sellele, **kuidas asju tööle panna**, samal ajal kui teaduslikud artiklid keskenduvad teaduslikule panusele.

-> Loe patente lisaks teaduslikule kirjandusele!

Samuti arvestage, et konkurendid annavad teada patentides oma uutest toodetest, kui nad tahavad, et neil oleks patendikaitse!

Allikas: Empiirilised uuringud.

Slaid 35

Patendidokumentidest leitud lahendused

Enamik patendiandmebaasides olevatest dokumentidest puudutavad leiutisi, mis on kõigile vabalt kasutamiseks. Sõltuvalt patendiametist võib see näitaja olla kuni 90%. See on nii mitmel põhjusel.

- Märkimisväärne hulk kõikidest avaldatud patenditaotlustest võetakse taotleja poolt tagasi või lükatakse tagasi patendiameti poolt. See tähendab, et need patenditaotlused ei saa kunagi patentideks. Kuigi taotlus võib olla tagasi võetud, siis avaldatud taotluse dokumente on võimalik ikkagi kätte saada (välja arvatud juhul, kui taotlus võeti tagasi enne avaldamist). Peale selle tunnistatakse mõned patendid kehtetuks vaidlustusavalduse menetluse käigus apellatsioonikomisjonis või kohtus.
- Patendi jõushoidmiseks peab taotleja või omanik tasuma kehtivusaasta riigilõivu. Kui patent ei paku enam majanduslikult huvi, jätab omanik kehtivusaasta riigilõivu tasumata ja patent kaotab kehtivuse. Sellest ajahetkest alates võib igaüks patenti vabalt kasutada. See ei ole nii ainult väärtusetute leiutiste puhul, võib-olla pole patendiomanikud patendi potentsiaali täielikult ära kasutanud või nad loobuvad sellest lihtsalt seetõttu, et see ei puuduta nende põhitegevust.
- Isegi kui kehtivusaasta riigilõivud on tasutud, kehtib patent maksimaalselt 20 aastat taotluse esitamise kuupäevast arvates (välja arvatud mõningad erandid). Seega peaaegu kõik patendid, mis esitati rohkem kui 20 aastat tagasi, on vabad kasutamiseks. On palju näiteid vanadest leiutistest, mis ei ole veel tingimata iganenud, sealhulgas ravimid, ülijuhid ja internet (leiutati 1973!).

Slaidil näidatud arvud on tagasihoidlik hinnang, mille tõi välja professor Helge B. Cohausz 2004. aastal tema läbi viidud uuringust. Ta leidis, et 94% kõikidest patendidokumentidest kujutavad patente või patenditaotlusi, mis olid tagasi võetud või tagasi lükatud või olid kaotanud kehtivuse muudel põhjustel. Tema uuringu kohaselt oli 2% dokumentidest küll jõus, kuid tegelikult õiguslikust seisukohast kehtetud ja ülejäänud 4% olid jõus ja kehtivad.

Patentide õiguslik seisund ja patendiõiguse rikkumine

Patentide õiguslikku seisundit saab tavaliselt kindlaks teha EPO tasuta patendiandmebaaside abiga (vaata järgmist slaidi). Kuid selleks, et olla absoluutselt kindel, on parem nõu küsida patendiametilt või patendivolinikult või teistelt patendasjatundjatelt. Esiteks võib patent või võrdväärne patent mõnes teises riigis endiselt jõus olla. Teiseks, isegi kui patent on jõus, ei pruugi teadasaamine, kas sa rikud seda patenti või mitte, olla nii lihtne, kui tundub (see sõltub patendinõudlusest ja sellest on raske aru saada). Peale selle ei leia sa võib-olla kõiki asjakohaseid patente üles (palu abi otsingute asjatundjalt). Lisaks sellele võib kehtetu patendi tehnoloogia kasutamine olla blokeeritud teiste, kehtivate patentide tõttu. Seega, isegi kui patent on kehtetu, ei tähenda veel tingimata, et sa võid tehnoloogiat kasutada. Patendiõiguse rikkumist peab kontrollima patendivolinik või mõni muu patendasjatundja.

Põhjused, miks paljud patendidokumendid kirjeldavad leiutisi, mida võib vabalt kasutada:

- **taotlus on tagasi lükatud / tagasi võetud** või on patent kehtetuks tunnistatud,
- **ei ole tasutud kehtivusaasta riigilõivu** (omaniku jaoks on patent muutunud väärtusetuks),
- **patendi kehtivusaeg on lõppenud** (tavaliselt pärast 20 aastat).

Vanad lahendused ei ole tingimata iganenud.

Näited: antibiootikumid, ülijuhid, internet (**internet leiutati 1973**).

Slaid 36

Patendiotsing võib olla lihtne ...

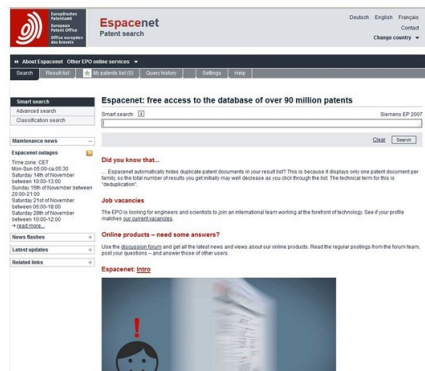
Euroopa Patendiamet ja palju teised patendiametid pakuvad kasutamiseks tasuta patendiandmebaase. EPO tasuta Espacenet andmebaas on eriline selle poolest, et seal on suurem osa üle maailma välja antud patente ühes andmebaasis. Internetiaadressidelt <http://www.espacenet.com> või <http://worldwide.espacenet.com/> võib leida lisaks otsinguliidesele ka *on-line* abi ja muid vahendeid, mis lihtsustavad patentide leidmist.

Espacenet pakub nii lihtsat kiirotsingut kui ka laiendatud otsingu võimalust. Alustuseks võib proovida läbi viia Espaceneti kiirotsingu mõne tuntud teadlase nimega (märgi ära „persons or organisations“ otsingukriteeriumi valikul).

Tutvudes Espacenetis patentidega, on neil juures lingid tehnika taseme otsinguaruandes viidatud patentidele ja neile patentidele, mis viitavad vaadatavale patendile. Peale selle leiab sealt ka infot riikide kohta, kus kaitset on taotletud (patendipere) ja lingi õigusliku seisundi andmetega.

Espaceneti (see sisaldab dokumente rohkem kui 90 patendiametist) andmemahuga võib tutvuda aadressil http://worldwide.espacenet.com/help?locale=en_EP&method=handleHelpTopic&topic=coverageww.

Patendiotsing võib olla lihtne ...

Tasuta ülemaailmne patendiinfo on kättesaadav
<http://worldwide.espacenet.com/>

Põhimoodul 1

Kaitse oma ideid

36/41

- Lihtne kasutada
- Laiaulatuslik (90+ riiki, rohkem kui 90 miljonit dokumenti)
- *On-line* abi
- Tasuta

Nõuanne: proovi otsida hästituntud teadlase nime järgi!

Slaidid 37–41

... aga on vaja mõningaid algteadmisi

Teaduslike tööde autorid püüavad tavaliselt kasutada kergesti mõistetavat ja täpset väljenduslaadi. Kuid patenditaotluste autorid püüavad eelkõige saada nii laia patendikaitset kui võimalik. Seepärast iseloomustab patentides kasutatud väljenduslaadi tihti mõistete väga üldine kirjeldus. Selle asemel, et mõiste jaoks mingit tavalist sõna kasutada, kirjeldab leiutaja seda mitme sõnaga, mis lubab laiemat tõlgendust. Lisaks sellele ei taha patenditaotlejad mõnikord, et teised nende patenditaotluse leiaksid ja nii proovitakse vältida intuiitiivsete märksõnade kasutamist. Näiteks võib leiutaja väita, et tema leiutis puudutab „kirjutusvahendit“, selle asemel, et öelda, et ta täiustas pastapliiatsit. Sel viisil kindlustab ta, et teised ei saaks tema pliatsiga seotud patendist mööda hiilida, müües teist tüüpi kirjutusvahendeid kui need, mida leiutises on kasutatud, ja samal ajal vähendab võimalust, et konkurent tema patendist teada saab.

Seega on lihtne märksõnal põhinev otsing mingil määral piiratud. See võib olla kasulik esimese sammuna, kuid sellega ei pruugi leida kõiki asjakohaseid patente.

Siiski on sellised raskused ületatavad. Üks võimalus patentide leidmiseks olenemata nende autorite kasutatud sõnadest on otsing valdkonna klassi järgi. Patendidokumendid on ekspertide poolt tehnika valdkonna järgi klassifitseeritud detailsetesse tehnoloogia klassidesse. Kuigi on olemas mitmeid klassifitseerimissüsteeme, klassifitseeritakse peaaegu kõik patentid ka ühise klassifitseerimissüsteemi, rahvusvahelise patendiklassifikaatori (IPC) järgi. Euroopa Patendiametis kasutatakse Euroopa patendiklassifikaatorit (ECLA^{*}). ECLA on IPC-ga väga sarnane.

Nii ECLA kui ka IPC tehnoloogiaklasside hierarhiline süsteem algab väga laia tehnoloogia valdkonnaga hierarhia kõige kõrgemal astmel: füüsika, keemia jne. IPC iga järgmine aste kitsendab selles klassis sisalduvat tehnoloogiat, kuni jõuab väga spetsialiseerunud tehnoloogiaklassini. IPC-ga saab tutvuda: <http://www.wipo.int/classifications/ipc/en/> ja ECLA-ga (CPC-ga) http://worldwide.espacenet.com/classification?locale=en_EP.

Põhimõtteliselt peab lihtsalt teadma, milline tehnoloogiaklass huvi pakub ja siis saab suurema osa asjakohaseid patente hõlpsasti välja otsida. Siiski ei saa lootma jääda, et kõik konkreetset teemat puudutavad patentid ühest klassist kätte saab, sest selle tehnoloogiaklassi määratlus ei pruugi tingimata ühtida isikliku määratlusega sellest, mis sind huvitab. Teine mittetäieliku otsingutulemuste põhjus on selles, et ekspert ei tea alati leiutise kõiki võimalikke kasutusviise ja võib seetõttu „unustada“ leiutise jaoks olulise klassi määrata.

Vaatamata esinevatele puudustele on patendidokumentide klassifitseerimine IPC või ECLA järgi patendiinformatsiooni peamine trump. Ajakirjaartikleid sarnasel viisil ei klassifitseerita. Järelikult on palju lihtsam leida enamikku olulisi patente kui enamikku olulisi ajakirjaartikleid.

Märkus

Rohkem näiteid eri valdkondade patendikeelest võib leida alamoodulist A „Patendiotsing“, kus tutvustatakse patendiotsingut Euroopa patendiklassifitseerimissüsteemi, ja EPO tasuta teenuse Espacenet abil.

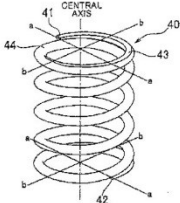
^{*} ECLA on asendatud CPC-ga (tõlkija märkus)

... aga on vaja mõningaid algteadmisi!

Hoidu „naivistest“ märksõna otsingutest nagu ...

~~Vedru~~

„Energia salvestamise vahend“

Põhimoodul 1

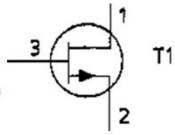
Kaitse oma ideid

37/41

Sellist tüüpi „žargooni“ kasutatakse tihti patendi kaitseulatuse laiendamiseks ...

~~Transistor~~

„Pooljuhtümberlülitusseade koos juhtelektroodiga“

Põhimoodul 1

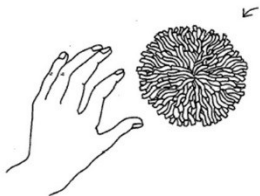
Kaitse oma ideid

38/41

Mõnikord taotleja lihtsalt ei taha, et tema patent leitakse ...

~~Mängupall~~

„Sfääriline objekt painduvate kiududega“

Põhimoodul 1

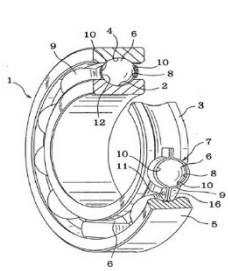
Kaitse oma ideid

39/41

Mõnikord taotleja lihtsalt ei taha, et tema patent leitakse ...

~~Kuuldeager~~

„Suur hulk kuule“

Põhimoodul 1

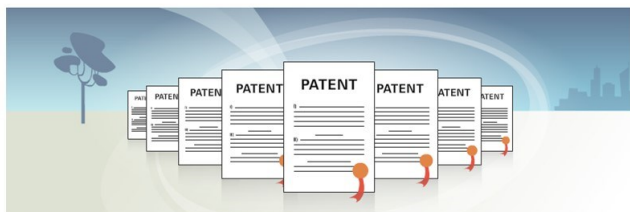
Kaitse oma ideid

40/41

Lihtne märksõna otsing on väga piiratud efektiivsusega. Taotlejad kasutavad oma leiutise kirjeldamisel tihti **üldist mõistet intuitiivse märksõna asemel** kas selleks, et laiendada patendi kaitseulatust, või siis teha selle leidmine tahtlikult raskemaks.

Need näited patendikeele kohta on mõeldud loengu lõbusaks lõpetuseks. Te võite neid sisse juhatada mõne humoorika märkusega, näiteks: „Meie, insenerid, nimetame vedru vedruks. Kuid patendivolinikud näevad asju teisiti. Vaatame keelt, mida nemad kasutavad.“

Uurige, kuidas patente otsida!

Discover the World of Patent Information
Explore the landscape, and
Take the interactive **Patent Information Tour**

<http://application.epo.org/wbt/pi-tour/>

Üks võimalus märksõnadega tekkivate probleemide vältimiseks on kasutada selle asemel **Euroopa patendiklassifikaatorit** (ECLA) või rahvusvahelist patendiklassifikaatorit (IPC).

Patendiekspertid klassifitseerivad kõik patendidokumendid ühte või mitmesse tehnoloogiaklassi, mille järgi saab andmebaasides otsida. ECLA on hierarhiline süsteem, mis võimaldab teha nii väga üldist kui ka väga detailset otsingut.

Rohkem infot otsingute kohta ECLA abil ja teisi võtteid efektiivseks patendiotsinguks leiad nendelt veebilehtedelt. Need sisaldavad e-õppe mooduleid kõigile, alates päris algajast kuni vilunud otsijani.

Patent Information Tour on hea lähtepunkt.